

జ్ఞాన యోగం

జగన్మిథ్యా - తత్వ పరిశీలనము

ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్
www.freegurukul.org

సదాశివ సమారంభం

గురు దక్షిణామూర్తి

గురు వేదవ్యాస మహర్షి

గురు శుక మహర్షి

గురు నారద మహర్షి

గురు వాల్మీకి మహర్షి

గురు కృష్ణుడు

శంకరాచార్య మధ్యమాం

గురు దత్తాత్రేయ

గురు బాలాజి

గురు గోతమ బుద్ధ

గురు ఆదిశంకరాచార్య

గురు రామానుజాచార్యులు

గురు జ్ఞానేశ్వర్

గురు రవిదాస్

గురు కబీర్ దాస్

గురు చైతన్య మహా ప్రభువు

గురు నానక్

గురు రాఘవేంద్ర స్వామి

గురు వీరభక్త్యేంద్ర స్వామి

యోగి బేమన

అస్మదాచార్య పర్యంతం

గురు వైలింగ్ స్వామి

గురు లాహిరి మహాశయ

గురు రామకృష్ణ పరమహంస

అమ్మి శారదా దేవి

గురు వివేకానంద

గురు సాయిబాబా

గురు అరవీంద్

గురు రమణ మహర్షి

గురు యోగానంద

గురు భక్తవేదాంత ప్రభుపాద

గురు మళయాళ స్వామి

గురు విద్యాప్రకాశానందగిరి

గురు చంద్రశేఖర పరమాచార్య

వందే గురుపరంపరాం..

“ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్” ద్వారా విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందించే సేవా కార్యక్రమంలో భాగంగా ఈ పుస్తకాన్ని భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్(డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా) నుంచి సేకరించి అందిస్తున్నాము. ఇందుకు మేము వారికి కృతజ్ఞత తెలియచేసుకుంటున్నాము.

సాయి రామ్ వారి సేవల విస్తరణలో భాగంగా ఈ ఫౌండేషన్ స్థాపించబడినది. ఈ స్వచ్ఛంద సంస్థ ద్వారానే అన్ని సేవలు అందించబడును. ఇటువంటి పుస్తకాలు మీరు వ్రాసినట్లయితే (లేక) సేకరిస్తే మాకు తెలియచేయండి. మేము ప్రతి విద్యార్థికి ఉచితంగా అందేలా చేస్తాము, తద్వారా ఉన్నత విలువలు, నైపుణ్యాలు కలిగిన విద్యార్థులను మన దేశానికి అందించవచ్చు. మాతో కలిసి నవ భారత నిర్మాణ కార్యక్రమంలో పనిచేయుటకు, భాగస్వామ్యం అగుటకు ఆసక్తి ఉంటే సంప్రదించగలరు.

ఈ గ్రంథాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, దిగుమతి(డౌన్లోడ్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

- 1) భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్: <http://www.new.dli.ernet.in>
- 2) ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్ వెబ్ సైట్ : www.freegurukul.org
- 3) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్ : <https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement>
- 4) మొబైల్ ఆప్: Free Gurukul

గమనిక: భక్తి,జ్ఞాన,ధర్మ ప్రచారార్థం ఉచితంగా eBook రూపంలో భారత ప్రభుత్వపు డిజిటల్ లైబ్రరీ సహాయంతో ఇవ్వడం జరిగింది. ఇది లాభార్జన దృష్టిలేని ఉచిత సేవ. ఈ సేవలో అంతర్జాలంలోని(ఇంటర్నెట్) లైసెన్సు / కాపీరైటు అభ్యంతరాలు లేనివి అనుకొన్న పుస్తకాలను గ్రహించటం జరిగినది. అనుకోకుండా ఏవైనా అభ్యంతరకరమైనవి ఉన్నచో మాకు తెలుప మనవి, వాటిని తొలగించగలము అని మనవి చేసుకొంటున్నాము.

Website: www.freegurukul.org

Mobile App: Free Gurukul

email: support@freegurukul.org

Facebook: www.facebook.com/freegurukul

Help Line / WhatsApp: 904 202 0123

“ మన లక్ష్యం: విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య అనేది ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందరికీ అందించబడాలి “

ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్ – Free Gurukul Education Foundation

సర్వం పరమాత్మ పాద సమర్పణమస్తు

భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్ - డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా

<http://www.new.dli.ernet.in>

Digital Library of India: Inc x

www.new.dli.ernet.in

Digital Library of India

Hosted by: Indian Institute of Science, Bangalore in co-operation with
CMU, IIT-H, NSF, ERNET and MCIT for the Govt. of India and 21 major participating centres.

Home Vision Mission Goals Benefits Content Selection Current Status People Funding Copyright Policy FAQ RFP

Books Journals
Newspapers
Palm-Leaves (Manuscripts)

Title:

Author:

Year: to

Subject: Any Subject

Language:

Scanning Centre: Any Centre

[Presentations and Report](#)
[Statistics Report](#)
[Status Report](#)
[Feedback](#) | [Suggestions](#) |
[Problems](#) | [Missing links or Books](#)

Click [here](#) for PDF collection
DLI MIRROR at IUCAA Data Center PUNE

For the first time in history, the Digital Library of India is digitizing all the significant works of Mankind.

[Click Here to know More about DLI](#) ^{New!}

Books	Journals	Newspapers	Manuscripts
Rashtrapati Bhavan CMU-Books Sanskrit TTD Tirupathi Kerala Sahitya Akademi	INSA	Times of India Indian Express The Hindu Deccan Herald Eenadu Vaartha	Tamil Heritage Foundation AnnaUniversity ^{New!}

Title Beginning with.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Author's Last Name

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Year

1850-1900	1901-1910	1911-1920	1921-1930	1931-1940	1941-1950	1951-
-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-------

Subject

Astrophysics	Biology	Chemistry	Education	Law	Mathematics	Mythology	Religion	For more subjects...
--------------	---------	-----------	-----------	-----	-------------	-----------	----------	----------------------

Language

Sanskrit	English	Bengali	Hindi	Kannada	Marathi	Tamil	Telugu	Urdu
----------	---------	---------	-------	---------	---------	-------	--------	------

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

స్వామి వివేకానంద

“దానాలలోకెల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శ్రేష్టమైంది! దాని తరువాతిది లౌకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అన్నదానం” అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ హద్దులలో నిలిచి పోకూడదు. లోకమంతటినీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. హైందవ వేదాంతం ఎన్నడూ ఈ దేశం దాటి పోలేదని చెప్పేవారూ, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్ళిన సన్యాసిని నేనే అని చెప్పేవారూ, తమ జాతిచరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచెత్తుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొణధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు. అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని జళిపించి, లౌకిక జ్ఞానాన్నీ సంఘనిర్మాణ విజ్ఞానాన్నీ విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు. కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజూ పువ్వుల రాసుల్ని వికసింపజేసే మంచులాగా నిశ్శబ్దంగా జరగవలసి ఉంది. భారతదేశం నిరాడంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పారమార్థిక ధర్మాలను బోధించడానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికై భారతదేశంలో కొన్ని సంస్థలను నెలకొల్పాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది ఐలిప్పులు, జవసంపన్నులు, ఋజువర్తనులు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇచ్చాశక్తి తక్కిన శక్తులన్నీ కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్తూ భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లొంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్ఠం అయిన ‘ఇచ్చ’ (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహోన్నత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికై కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తోంది. ఆనేక శతాబ్దాలుగా ప్రజలకు క్షుద్రసిద్ధాంతాలు నేర్పడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దాల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయభ్రాంతులై, పశుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్వరూపులమనే మాటను వినడానికైనా వారెన్నడూ నోచుకోలేదు. “నీచాతినిచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది” అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పండి. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. ❖

మూలం: శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ - ఫిబ్రవరి 2014

జగన్మిత్రా - తత్త్వపరిశీలనము

ప్రకాశకులు ;

తెలుగుశాఖ

శ్రీఅరవిందాశ్రమము, పుదుచ్చేరి-605002.

విషయ సూచిక

మనస్సు—స్వప్నము—మతిభ్రమణము		1
బ్రహ్మము—మాయా ప్రపంచము		14
శంకర—శ్రీ అరవింద విజ్ఞానములు		41
శ్రీ అరవింద, శంకరాచార్య తత్త్వ విశిష్టతాసంధానము		44
మాయావాదము—శక్తివాదము		50
తంత్రశాస్త్ర సారము	...	56

మున్ను డి.

ఈ సందికాలంలో, శ్రీ యతులు టి. కోదండరామారావుగారు వ్రాసిన “జగన్మిత్ర తత్త్వ పరిశీలనము” — అను యీ చిన్న పుస్తకము, ఆధ్యాత్మిక జిజ్ఞాసులు ఒక అడుగు ముందుకు వేయుటకు యెంతైన సహకరింపగల దనుటలో సందేహము లేదు.

ఈ నాటికిని అనేకులు ఆధ్యాత్మికమనునది వొక ప్రత్యేక జీవనమనియు, యీ జగత్తు మిథ్యయనియు విశ్వసించుచున్నారు. అట్టి వారలకు ఇందలి వివరణ; గీత—ఉపనిషత్తుల ఆధారముగ ఒక నూతన వెలుగును ప్రసరింప యగలదని విశ్వసిస్తున్నాను.

ఈ విషయములనే శ్రీ అరవిందులు తమ స్వానుభవముతో విపులీకరించి యున్నారు.

శ్రీ కోదండరామారావుగారు, కొంతకాలము శ్రీ అరవిందుల సమక్షమున సాధన సి, కొన్ని అనుభూతులను పొంది, ఒక స్థితిని అందుకొనిన సాధకులు. ప్రత్యేకించి, ఆ రోజులలో శ్రీ అరవిందుల పూర్ణయోగ సాధనను ఆకాంక్షించి, అనుసరించిన తెలుగువారిలో వీరు ఒకరు. శ్రీ అరవిందుల స్పర్శ, వెలుగును పొందగలిగిన శ్రీ కోదండరామారావుగారి యీ కృషి ద్వారా, “జగత్ మిథ్యయా, సత్యమా?” యను సమస్య తొలగి నూతనమైన దివ్యమార్గము గోచరింపగలదని ఆశించుచున్నాను.

శ్రీ కోదండరామారావుగారు, ఇలాంటి విషయములను యింకా విపులముగా తెలుగు ప్రజలకు అందించాలని; అందులకు తగు శక్తి సామర్థ్యములను వారికి ప్రసాదించమని శ్రీ మాతారవిందులను ప్రార్థిస్తున్నాను.

- రాజు

అరవిందాశ్రమము

పీఠిక

భారతదేశములో వైదిక విజ్ఞాన ధర్మములు, సన్నగిల్లినపుడు పాషండ మతములు, జగన్మిథ్యా తత్త్వములు బయలుదేరినవి. ఇందుల ఫలితముగ వేదోపనిషదులలోని సమగ్ర జ్ఞానమును తెలిసికొనలేక, సంయోజనా శక్తి, జ్ఞానములు గోల్పోయి, ఏకపార్శ్వజనిత వియోజనా దృక్పథము, సమన్వయ భావములంతరించి, విపరీతార్థములతో తత్త్వశాస్త్రములు, బోధలు ప్రజానీకమునకందుబాటాయెను. భౌద్ధులు, శాంకరీయులు, జగన్మిథ్యా తత్త్వములకు, సన్న్యాస జీవనమునకు నెక్కువ ప్రాముఖ్యత నొసగిరి. మోక్షము సంపాదించవలెనన్న జగన్విముఖులగుట యోదాయక మనియు, ముక్తి నొందిన తర్వాత జగత్తునుండి పలాయన మగుటయో, లేదా శరీరము పడిపోవు వరకు ఏదోనొకవిధముగా శరీర యంత్రమును ప్రకృతికథినులై నడిపించవలెననియు, తలపబడెను. ఈ విపరీత భావమహిమచే, భారతదేశమునందలి ప్రజలు కర్మయోగమునకు, దివ్యకర్మానుష్ఠానమునకు దూరమై, స్వాతంత్ర్యమును బోగొట్టుకొని, విదేశీయులకు బానిసలైరి.

భగవత్కృతాక్షమునను, కొందరి మహనీయుల త్యాగశీలములవలనను, భారతదేశమునకు స్వరాజ్య ప్రాప్తి కలిగినది. కాని, పూర్వభావములింకను భారతావనిలో నశించలేదు. వేదాంతమనిన కర్మసన్న్యాసమనియు, ముక్తి నాకాంక్షించుటయన, సంసారమును విడనాడుటయను మొదలగు భావము లింకను ప్రచారములోనున్నవి.

భారతదేశమునకు ప్రపంచమునకును, నూతన వేదాంత దృక్పథము

చూపిన మహానీయులలో శ్రీఅరవిందులగ్రగణ్యులు. వీరు తమ అఖండ విజ్ఞాన శక్తితోను, పూర్ణయోగసాధనా సంపత్తితోను, వేదోపనిషత్తులు, భగవద్గీత మున్నగు గ్రంథములలోని సమగ్రజ్ఞానమును మనకంద సియ్యున్నారు. శ్రీఅరవిందులయొద్దగ్రంథమగు “దివ్యజీవనము” (The Life Divine) లో మానవుడు విజ్ఞాన స్థాయిని (Supramental Status) బొంది, దివ్యకర్మలే విధముగ ప్రపంచ ప్రగతి కళ్యాణముల కొరకు చేసి తరించవలెనను విషయములు, మహాన్నతముగా వివరించి యున్నారు. ఈ “దివ్య జీవనము”లోని క్లిష్టము సుదీర్ఘమునగు రెండధ్యాయముల సారాంశమే, ప్రస్తుత పుస్తకము యొక్క మొదటి రెండధ్యాయములు. మిగిలిన అధ్యాయములు, ను స్వతంత్రించి వ్రాసినవి.

ఆంధ్రలోకమునకివి యుపకరించునను భావముతో, ‘అఖిల భారత పత్రికలో’ యీ వ్యాసములు మొదట ప్రచురితమైనవి. పై పత్రికా సంపాదకులును, శ్రీఅరవిందాశ్రమ సాధకులునగు శ్రీరాజుగారి సౌజన్యముతో, “జగన్మిథ్యా తత్త్వపరిశీలనము” ఒక పుస్తకరూపము దాల్చినది. పూజ్య శ్రీరాజుగారికి, నెంతో కృతజ్ఞుడను. పాఠకు, గ్రంథమును చదివి మేలు పొందినచో, నా శ్రమవృధాకాలేదని తలంతును.

అ నంత పు రం

ఇట్లు,

14-3-1976.

తుమ్మగుంట కోదండరామారావు.

జగన్మిథ్యా తత్త్వ పరిశీలనము

మనస్సు - స్వప్నము - మతిభ్రమణము

క్షణ భంగురమై తుచ్చ సుఖములుగల యీ లోకమునందు జన్మమెత్తిన
నీవు నన్ను శరణుపొంది భజింపుము. (భగవద్గీత, 9:33)

ఈ ఆత్మ, హృదయములోనుండు జ్యోతియు. విజ్ఞాన పురుషుడనై
యున్నది. అది సత్తాయొక్క అన్నిస్థితులలోను సమానముగ నుండి, ఉభయ
లోకములలోను సంచరించుచుండును. అది స్వప్న పురుషుడై లోకమున క
తనై మృత్యురూపముల నతిక్రమించును.

ఈ పురుషునికి రెండు స్థానములున్నవి: యీ లోకము, పరలోకము
అనునవి: మూడవస్థితి. యీ రెంటియొక్క మధ్యస్థానము. ఇదియే స్వప్న
స్థితి. ఇందులో. యీ కలియక స్థానములో నిలిచినపుడు, ఉనికియొక్క
రెండు భూమికలగు యీ లోకము, పై లోకము రెంటిని జూచును. అతడు
నిద్రించునపుడు, యీ ప్రపంచముయొక్క సత్తాను, తన సత్తాను, గైకొని.
తన స్వయంజ్యోతి ప్రకాశములతో, నిర్మాణములను కట్టును. ఈ చైతన్య
పురుషుడు నిద్రించునపుడు, తన స్వప్రకాశముతో ప్రదీప్తుడగును. బాటలు.

రథములు, సుఖములు, దుఃఖములు, చేరువలు, గుంటలు, నదులు యివేవి గాని లేవు. కాని, తాను సృష్టికర్త అయినందున, పీనిని తన ప్రకాశముతో సృజించును. నిద్ర శరీరమును విడనాడి నిద్రించక నిద్రించు వారిని జూచును. ప్రాణశక్తి శరీరమును సజీవముగ నుంచి, శరీరమునుండి నిష్క్రమించి, అమరుడగును. అమరుడై ఈ హిరణ్మయ పురుషుడగు పరమహంస తన ఇచ్చవచ్చిన వోటి గును.

“జాగ్రత్ లోక మతనిదే :

పీలన. అతడు జాగ్రత్ స్థితిలో జూచునదే నిద్రావస్థలో జూచును”. అని చెప్పబడినది. కాని, అతడచ్చట స్వయంజ్యోతిర్మయుడు

బృహదారణ్యక ఉపనిషత్తు:

(IV: 3, 7, 9-12, 14)

చూచినది, చూడబడనది. అనుభవించినది, వున్నది, లేనిది అన్నిటిని అది చూచును. అది సర్వమై చూచును.

ప్రశ్నోపనిషత్తు:

IV (5)

మానవ చింతనము, సర్వమానసీకాను భూతియును. ఆస్తీక. నోస్తి కతల మధ్య నూగినతాడుచున్నది. మానవుడు దేనినైనను ఉన్నదనికాని, లేదనికాని ప్రవచించి నిర్వచించగలడు. వ్యష్టిని, విశ్వమును అతీతమును పీనిని సత్యమని కాని, మిథ్యయనికాని నిరూపించవచ్చును. ఎందుకన, మానవ చింతనమునకు, సత్యముయొక్క యథార్థము గోచరింపనందున, దాని కన్నియు సాధ్యములుగను, సంభావ్యములుగను, కనబడును. అటుల,,

మానవ ప్రాణమయ సత్తాసహితము జీవిత పరిధులయొక్క నిత్య విలువలను దృఢముగా కనుగొనలేకయున్నది. మన స్వభావము, కనబడుదాని నంతటిని నిజమని భావించి, దాని కావలనుండు సాధ్యముల నూహించి, తుదకు తాను సత్యమని యనుకొన్న సమస్తమును అనుమానించి ప్రశ్నించుచున్నది. దీని కంతకు మూలము మానసిక అజ్ఞానము.

ప్రప్రథమమున మానవుడు, భౌతిక మనస్సులో నివసించును. భౌతిక మనస్సు (Physical mind) లో నివసించి, అతడు కంటికగపడు దాని నంతటిని నిజమని తలంచును. ప్రత్యక్షముగనున్న దానిని గోచరించినదానిని నిజమనును. అదృశ్యముగనున్న దానినంతటిని అబద్ధ మనును. పదార్థ విజ్ఞానశాస్త్రము యీ వైఖరినే నడుచుచున్నది. ఇంద్రియములకు దృశ్యము గానివి గోచరించి వాని యదార్థత, భౌతిక దృష్టికి నిరూపింపబడినపుడు మాత్రమే యీ శాస్త్రము వానిని సత్యమనును. కాని మానవునియందు భౌతిక మనస్సేగాక ప్రాణిక మనస్సు (life mind) ప్రాణమయ మానసికము లున్నవి. (vital mentality) ప్రాణిక మనస్సు కోరిక కుపకరణము.

ప్రాణికము ప్రత్యక్షముతో తృప్తిపడక, సంభావ్యతల నూహించి, వాని భోగ్యత కువ్విళ్ళూరుచుండును. ఇది భౌతికములో ఉన్నదాని ననుభవించుట కిష్టపడక, లేనిదాని నూహించి, భావపూరితముగ గోచరించుదానిని భోగింప ప్రయత్నపడును. ప్రాణమయ సత్తాలేనిచో మానవుడు భౌతిక మనస్సులోనేయుండి, తామసిక జీవనమును జంతుసమానముగ జరుపుచుండును. లేనిది కావలెనని కోరినపుడు, అది లభ్యము కానపుడు, అసంతృప్తి కలిగి మానవజీవితము అది సఫలమగుటకు యెన్నియో ప్రయత్నములుజేసి, ఆశా నిరాశలకు గుటియగుచున్నది. ప్రాణమయ సత్తాయొక్క ఈ ప్రాణక్షోభ

మును కలవర పరచుటకు చింతనా మానసికము (Thinking mind) కూడ సహాయపడి, భౌతిక ప్రాణమయ చేష్టా ప్రవృత్తుల యలజడిని శమింప జేయుటకు బదులు వీనిను జపఱచి మానవుని అశాంతిలో త్రోయుచున్నది.

ఈ విధముగ మానవకోటి సత్యసృఖమునుగాంచలేక, జీవిత యదార్థ లక్ష్యములను గనుగొనలేక యున్నది ఈ అశాంతిలో కొంత తడవేగిన తరువాత మానవుడు తుదకు భౌతికముయొక్క సత్యత్వమునుకూడ ప్రశ్నించి మన కగబడుదాని నంతటినిగూడ మిథ్యగా భావించును. ప్రాణమయమనస్సు జీవితములో తానూహించి పొందతలచిన భోగభాగ్యములు కూరనందున, జీవితమును నిరసించుచూ, జీవితము, జగత్తు, సర్వము భ్రమయనియు, మాయయనియు, వీనినన్నిటిని త్రోసివేయును. చింతనా మనస్సుకూడ యిదే విధముగ, జగత్తులోను, జీవితములోను సత్యములేదనియు, యివన్నియు మనోకల్పితములనియు, వీని కావలనున్న ఒక వలమైన వస్తువేదైన నున్నచో, అదియే సత్యమనియు, యీ కనపడునదంతయు భ్రాంతియనియు, స్వప్నతుల్యమనియు తలచి, సత్యజగత్తును మిథ్యాజగత్తుగా భావించును. ఇట్టి పరిస్థితులలో జగన్మిథ్యా తత్త్వము, మతములు, బయలుదేరును.

భారతదేశములో, జగన్మిథ్యా తత్త్వమునకు మతమునకు సాయపడి, దోహదమిచ్చి అత్యధునాతముగ నిరూపించినవారు బుద్ధుడు, శంకరుడు. ఈ మహానీయులు గావించిన మహత్తర జగన్మిథ్యా తత్త్వములు, భారతీయుల మతము, భావము మనోవైఖరిపై శక్తివంతముగ ప్రసరించి వారిని మాయా వాదములో దింపివేసినవి. ఈ మహానీయుల మధ్యకాలములోను వారి తరు వాతనూ వీరిరువురి తత్త్వములను పరిశీలించుచు, వీని ఉత్కృష్టతను ఖండిం చిన మతములు కొన్నియున్నను, ఈ ప్రముఖులుద్దోషించిన భావతత్త్వముల

బలమును సన్నగిల్ల యుట కివి చేతగాని వాయెను. కనుక జగన్మిత్రా తత్త్వముయొక్క యదార్థతను, భావమును మనమిప్పుడు క్రొత్తగా తీక్షణముగా జ్ఞానముగా పరి లింపవలసి యున్నది.

ఒకే సత్యమునుండి రెండు తత్త్వములు విడదీయబడుచున్నవి. అనగా భౌద్ధము. శాంకరీయములలో, ఒకే సత్యమునుండి, మిథ్యాజగత్తు సంభవించుచున్నది. ఈ మతములకు భిన్నమగు తత్త్వములో ఒకే సత్యము నుండి సత్యమైన జగత్తు సంభవించుచున్నది. మానవుడు చేయుప్రయత్నము లన్నియు సఫలము కాకపోవుటయు, జీవితము దుఃఖము. కష్టము, బాధ మొదలగువానితో నిండియుండి, వీని కతీతుడుగ గాక పోవుటయు నిరాశకు కారణములు. అందువలన జగత్తు మిథ్యగా పరిగణింపబడుచున్నది. క్రైస్తవ ప్రేమ, భౌద్ధకరుణ, లేశమాత్రమే ఉపయోగపడినవి. అవిద్య, దుఃఖము, బాధ యివియే ఎక్కువగా కనబడుచు, వీనికి విరుద్ధములగు విద్య, ఆనందము సౌఖ్యము అతి తక్కువగా నున్నవి. అందువలన ప్రపంచము దుఃఖమయము ఇందులోని జీవితము క్షణికము. బాధాయుతము.

గనుక జగత్తును వీడి, మతౌక ప్రదేశమునకు, లేక స్వర్గమునకు పోవుట, జీవునియొక్క పరమావిధిగ పరిగణింపబడుచున్నది. కాని మనము నిజముగా తర్కించి చూడగ, రెండు సమస్యలు విదితమగుచున్నవి. మొదటిది, జగత్తులో దుఃఖము, బాధ, పాపము మొదలగునవన్నియు స్థిరముగా నుండుటకు నిర్మింపబడినవియై, అవి స్థిరములా? అట్లయినచో, యివి ఒకా నొక అ తనా శక్తిచే సృష్టింపబడినవై, అందుచే వీనినుండి విముక్తి నొందుట అసాధ్యమని లుచున్నది. లేదా యీ లోకము కష్టములకు, అప జయములకు స్థానముగా నిర్మింపబడియుండినచో యీ లోకమునుండి మరొక

చోటికి పలాయనమగుట తప్పనిసరియై, జగత్తంతయు మిథ్యామయముగా గోచరమగును. రెండవది యీ ప్రపంచము ఒక దివ్య సత్యమై బ్రహ్మము యొక్క సృష్టియై కొన్ని పరిధులలో, ఆ దివ్యముయొక్క వికాసమునకు, కష్టము, జాధ, మొదలగు వికారములన్నియు మధ్యరంగములో జనించిన వైనచో యివి తాత్కాలికములు. అస్థిరములైనచో నిరాశకును భ్రాంతికిని, మాయకును చోటుండదు.

అట్టితరి, యీ వికారములన్నియు, యీ సుఖదుఃఖ, జయాపజయ, విద్యా అవిద్య, మొదలగు వ్యంద్యములన్నియును, జీవుని మనో, ప్రాణ భౌతి కములును, దివ్య పరిణామ మొందుటకు అనుభూతి విధానములుగ నిర్మింప బడినట్లు విదితమగును. అప్పుడు శక్తిహీనమగు సృష్టికిని, జగన్మిథ్యాతత్త్వ మునకు మాయాజనితమగు భ్రమకును తావుండదు.

కాని జగన్మిథ్యాతత్త్వమున కింకొక ఉపాదానము కూడకలదు. అదే మన, ఉనికి యంతయు ఒక సత్యమే, ఒక బ్రహ్మమే. అది విశ్వాత్మీతము, పరాత్పరము. జగత్తంతయు సత్యవిరుద్ధము, అబ్రహ్మము, అస్థిరము, మానవ జీవితము దివ్యజీవితముగ పరిణమించినను జగత్తుయొక్క అనిత్యత మాసిపో, రదు. జగత్తు పూర్ణమిథ్య గాకపోయినను, బ్రహ్మకై వల్యమును బొందినపుడు, జగత్తు సత్యముగాదని గోచరమగును. ఈ తత్త్వమే పరమ సత్యమైనచో దివ్యపరిణామము, దివ్య వితము అసత్యములై, విలువలేనివై ప్రాతిభాసికములగును.

కాని అన్నిటిని, మానవునియొక్క అనుభూతి ఆధారముగ నున్నది. మనోమయసత్తా దివ్యసత్తనేవిధముగ కనుగొని యనుభూతి పొందునో,

ఆయాధ్యాత్మికానుభవముపై సర్వము ప్రతిష్ఠితమగును.

జగన్మిథ్యాతత్త్వములు, జగత్తును స్వప్నముతో పోల్చినవి. ఎటుల నీద్రతో నున్నప్పుడు స్వప్నము నిజముగకనబడి, మెలకువవచ్చిన తోడనే స్వప్నమసత్య మగునో అటులనే జగత్తులో నున్నంతవరకు అది నిజముగా దోచి, దానికావల బోయినపుడు జగత్తు అనిత్యమని గోచరించును.

కాని ఈ ఉపమానము చెల్లదగినదికాదు. ఒకే తనమునుండి యింకొక తనమునకు బోయినపుడు మొదటి చేతన మస్థిరముగ కనబడవచ్చును. కాని అందువల్లనే అది లేదని చెప్పుట సమంజసముకాదు. ఏలన ప్రత్యేక సత్యములుగల రెండు చేతనములుండవచ్చును. పృథ్వి అనిత్యముగా కనబడినను, అది తాత్కాలికానుభవమనియు అందువలన, పృథ్వి అసత్యమని చెప్పుట సరికాదు. అదేవిధముగ జాగ్రదవస్థనుండి స్వప్నావస్థకు, దానినుండి నిద్రావస్థకు బోయినపుడు ఒకటి నిజము మిగిలినది అబద్ధమనిగాని; మొదటిది అబద్ధము, రెండవది, మూడవది అబద్ధమనిగాని చెప్పుటసరిగాదు. జీవుడు మొదట అవస్థలోనున్నప్పుడు, అది నిజమని రెండవ మూడవ అవస్థలో నున్నప్పుడు, అదియు నిజమని, యంతమాత్రము లును. ఒకదానిని అనిత్యమని త్రోసిపుచ్చి యింకొకదానిని సత్యమని చెప్పుట తర్కవిరుద్ధముగా నున్నది. జాగ్రదావస్థకు, స్వప్నావస్థకు, నిద్రావస్థకు యెంతో భేదమున్నది. ఏ యవస్థకు తగిన విధులు, గుణములు, రూపములు ఆ యవస్థకున్నవి. స్వప్నములు బొత్తిగా అబద్ధములుకావు. వీనియొక్క తత్త్వమును తోతుగా పరిశీలించినచో, వీని హస్తవికత గోచరించును. కాని సామాన్య మానవ చేతనకు కలలు భ్రాంతియుతముగ తోచవచ్చును.

నిద్రావస్థలో జాగ్రదావస్థనుండి విముక్తులమై, అంతరిక సత్యములను స్వప్నమూలమునను. స్వప్నప్రతిమా రూపముల ద్వారమునను పొడగను చున్నాము. సుషుప్తిలో తన నిగూఢముగ నుండి, జాగ్రదావస్థ, స్వప్నా వస్థయొక్క అనుభవములేమియు, లేకున్నను యిదియొక పరమ సుఖావస్థగ గణింపబడుచున్నది. నిద్రావస్థ మిగత రెండవస్థలకు భిన్నముగా నున్నందున యిది భ్రాంతియుతమని దీనిని త్రోసివేయకూడదు.

జాగ్రత్స్వప్న సుషుప్తవ్యవస్థల మూడింటినికూడ మాయా-తన యొక్క సౌధములుగా పరిగణించి వీని కావలనున్న యునికిని అనగా కేవల సత్తను (Absolute reality) మాత్రమే సత్య వస్తువుగా ఎన్నుకోవచ్చును. కాని యీ మూడుస్థితులను ఒకే సత్యముయొక్క త్రివిధ స్వరూపములుగను త్రివిధ చేతనములుగను. త్రివిధ ప్రపంచానుభూతి, అత్మానుభూతులుగ కూడ నిర్ణయింపవచ్చును.

కలలు నిజస్థితిలో అనిత్యములై నను, అవి నిజ స్వరూపములయొక్క చిహ్నములుగా నున్నవి. భౌతిక జగత్తును ప్రతిమా రూపముగను యింద్రి యములద్వారా చూచుట నిజమే, కాని. యీ వస్తురూపముల వెనుక సంభో దింపబడియున్న చిహ్నములను మనము గ్రహించుచున్నాము. మనమొక చెట్టునో, రాతినో, జంతువునో చూచినపుడు మనము చూచునది, లేని రూప ముకాదు, మతిభ్రమణము (Hallucination) కాదు. ఈ వస్తువులనే యితర సూక్ష్మేంద్రియములద్వారా మఱియొక విధముగ చూడవచ్చును. ఐనను వస్తువును న్యాయమని కనబఱచున దొకటి ఇవటున్నది. కాని మాయావాదుల తత్త్వములో అనిర్వచనీయ నిరాకార శుద్ధ బ్రహ్మయొక్కటియే వల సత్య మనియు, ఈ శుద్ధ బ్రహ్మముయొక్క రూపము మార్పు నొందనదనియు.

వినోబాడుచున్నది. గనుక స్వప్న సాదృశ్య మీదట అన్వయించదు.

అటుల మాయావాదుల తత్త్వమునకు మతివిభ్రమ సాదృశ్యము కూడ స్వప్న సాదృశ్యమువలనే సరిపోదు. మతివిభ్రమలు రెండు విధములు మానసికము, ఐంద్రికము. లేని వస్తువుల యాకారము మనము చూచినపుడు అది ఐంద్రియ దృష్టిలోపము, దృష్టి విభ్రమము నగును. అటుల, ఆంతరిక స్వరూపమును దృశ్యమానముగ జూచితిమేని. అది మానసిక పొరపాటు. లేదా మతి విభ్రమము. ఎండమావులు మొదటిదానియొక్క ఉదాహరణము. రెండవదానియొక్క ఉదాహరణము రజ్జుసర్పభ్రాంతి. అటులనే సూక్ష్మ భౌతిక అనుభూతులు సహితము మతివిభ్రమములుగా భావింపవచ్చును. విశ్వ చేతనానుభూతి (Experience of Cosmic Consciousness) యీ తరగతిలో ర్చబడి, మతివిభ్రమముగా అనుకొనబడుచున్నది.

తత్త్వశాస్త్రములో దీని నధ్యరోపమందురు. అనగా ప్రత్యక్షముగా కనపడుదానిపై లేనివస్తువు నారోపించడమగును. నిజముగ కనపడు రజ్జువుపై సర్పభావము నారోపించుట, శూన్యవిడారిలో ఎండమావుల నారోపించుట ఐందులకు నిదర్శనములు. అటులనే, వల నిత్యవస్తువైన బ్రహ్మముపై వస్తుచయముతో కూడిన జగత్తు నారోపించడముకూడ ఒక మతివిభ్రమ మనవచ్చును. ఈ ఉదాహరణములలోలేనివస్తువు నారోపించుటకాదు. ప్రత్యక్షము గనున్న ఒక వస్తువుపై ఇంకొక వస్తువును, మనో విభ్రమము వలనగాని, ఐంద్రియ జ్ఞేయము వలనగాని ఆరోపించడమగును. ఎండమావులు, పాము, యీరెండును వాస్తవ స్థితిలో మనకు తెలిసియున్న వస్తువులే. కౌని ఒకదానిని చూచి ఇంకొక దానినిగా భ్రమించుట మనోవికల్పము వల్లనే యగును. కనుక, యీ యుదాహరణముల పోలిక సమంజసము కానేరదు. మనకు

ప్రత్యక్షముగా నగుపడు నటువంటి ప్రపంచమువలె యింకొక ప్రపంచము, మఱొక్కడనైన యుండి మనకు గోచరించు యీ ప్రపంచము. ఆ పరోక్ష ప్రపంచముయొక్క ప్రతిబింబమైనచో లేదా యీ ప్రపంచము, బ్రహ్మముయొక్క బూటకమైన సాం తిక ఆవిష్కార మైనచో యీ యుదాహరణములు సహాయకరమగును. కాని జగద్బ్రహ్మల ఉదాహరణములలో, సదానిరాకార బ్రహ్మముపై సదా సాకార ప్రపంచము నారోపింపబడుచున్నది. పట్టినేలపై రజ్జుసర్పములను, శూన్య ఎడారి గాలిలో ఎచటను లేనివస్తువులను నిర్మించినచో, మన దృష్టికి సరిఅయిన పోలిక సంభావ్యమగును.

ఒకదానికొకటి సంబంధములేని వస్తువులను ఒకదానిపై నింకొక దానిని ఆరోపించుట మతిభ్రమణకాని. మఱేమియుకాదు. నామరూప సంబంధములు లేని బ్రహ్మమును, నామరూప సంబంధములు కలిగిన జగత్తును యీ రెంటిని సత్యములుగానెంచి, ఒకదానిపై నొకటి నారోపించినపుడు, (అనగా రజ్జువుపై సర్పమును సర్పముపై రజ్జువును ఆరోపించినటుల) సగుణ బ్రహ్మముపై నిర్గుణ బ్రహ్మమును నారోపించినపుడు మతిభ్రమణ ఉదాహరణము చెల్లును. కాని యీ రెండును వాస్తవమైనచో యీ రెండును ఒకే సత్యముయొక్క భిన్నముఖములుగను, ఒ యునికి యొక్క స్థిర, గతి, రూపద్వయములుగను సహకారులుగను, మనము తెలిసికొనవలెను. వీనిని గురించిన మనోవికలతగాని, తప్పిదముగాని, సత్యా వషణయందు కలిగిన తోపమని భావింపవలయునుగాని, జగత్తు మిథ్యాసృష్టియని భావింపతగదు.

ముత్యపుచిప్ప వెండి దృష్టాంతముకూడ, రజ్జుసర్ప ఉదాహరణము వలెనే ప్రత్యక్ష సత్యముపై అపరోక్ష సత్యమును ఆరోపించుటచే, కలిగిన మనో విభ్రమమగును. ఒక చంద్రునికి బదులు రెండు చంద్రులను చూచినపుడు అదికూడ దృష్టితోపమగును.

మనమెల్లడల ఒ సత్యమును ఏకముగను, అనేక శక్త్యాకారములు గల బహుత్వ సత్యముగా పరిణమించుటను గాంచుచున్నాము. ఈ పరిణామ విధానము మహత్తర వింతయగు ఇంద్రజాలముగ కనపడవచ్చును. కాని, యిది అనిత్యముయొక్క యింద్రజాలమనియు, వల సత్యముయొక్క విజ్ఞానము చిత్ శక్తి విధానము వలన కలిగినది కాదనియు సనాతన ఆత్మజ్ఞానముచే నడిపింపబడిన స్వయం సృష్టికాదనియు మనము నిరూపింపజాలము.

ఇప్పుడు మనము సర్వభ్రాంతులకు మూలమైన మనస్సును గుఱించి విచారింపవలసియున్నది. మనస్సు ఒకానొక భ్రాంతియొక్క ఉపకరణమా ? సంతానమా ? లేదా ప్రథమ అపర స్రష్టశక్తియా లేక తనమా ? లేక మానసిక ఆజ్ఞానము, సత్తయొక్క యదార్థములను ఆపార్థము చేసుకొను చెట సాలయా ? లేదా, సత్య ప్రపంచమునకు సృష్టికర్తయైన ఋతు తనయొక్క అతిక్రమమా ? మన మనస్సు చేతనయొక్క ప్రథమము, ముఖ్యమైన సృష్ట్యాత్మకశక్తికాదు. మనమనస్సు, సమస్త మనస్సున్న మధ్య రంగములో నుత్పన్నమైన సృష్టికర్తలు, ప్రభువులు. మన మనస్సు, ఊర్ధ్వ తనము, నిచ్చితనము మధ్యయందు నిలుచుకొని, యీరెంటి వ్యతిరేక భూమికలనుండి గ్రహించుచున్నది. అది ఆంతరిక రహస్యమైన యునికికిని, బాహ్యవిశ్వములో కనబడు వస్తువుల నడుమను నిలుచుకొనియున్నది. అది జ్ఞానమునకు కర్మకు కావలసిన స్వతఃస్ఫురణములను, ఆవేశములను, కల్పనలను ప్రేరణలను భావసత్యములయొక్క చిహ్నములను ఆంతరిక, అవిదిత సంభావ్యములను గ్రహించుచున్నది.

అభివ్యక్తమైన వాస్తవికతలను, విశ్వ వస్తువులలో ఆవిర్భవింపనున్న సంభావ్యముల సూచనలను సహితము అది గ్రహించుచున్నది. అది ప్రధానము సంభావ్యము లేదా వాస్తవమునగు (essential, possible or

actual) సత్యములను గ్రహించుచున్నది. వ్యక్తమునుండి అవ్యక్త సంఖ్య వ్యముల నూహించి; వానినుండి లబ్ధమగు స్పష్టతలను ఉపలబ్ధి నొందును. అటులనే; అవ్యక్తము నుండియు; అంతరికము నుండియు; ఆవేశములను గ్రహించి; వాని సంఖ్యవ్యముల నూహించి, వాని నుపలబ్ధిపొందుటకు ప్రయత్నించును. మన మనస్సు స్పష్టతలను కనుగొనుచు, ఉపయోగించుచు; తెలియని సత్యములన్నేషించి గ్రహించుచు సత్యప్రధానమునకు: స్పష్టతలకు మధ్యయందు నిలుచుకొని సంఖ్యవ్యములలో వ్యాపారము చేయును. కాని అనంత తనమునకు గల సర్వజ్ఞత మనస్సునకులేదు. మనస్సు పరిమిత జ్ఞానము కలదై తన పరిమిత జ్ఞానమును కల్పనా వివేచనలతో పరిపూర్ణ మొనర్పవలసియున్నది. అనంత తనవలె మనస్సు తెలిసిన దానిని అభివ్యక్త పరచదు.

అది తెలియని దానిని కనుగొనవలసి వచ్చును. అనంతముయొక్క సాధ్యతలను; గుప్త సత్యముయొక్క ఫలితములుగను లేదా స్వరూప భేదములుగను గాక అది తన అపారమైన కల్పితముయొక్క కట్టడములను; సృజనములను కట్టుకథలుగా పట్టుకొనును. మనస్సునకు అనంత చేతనాశక్తియొక్క సర్వశక్తిత్వములేదు. కాని విశ్వశక్తి దానికేది యిచ్చునో దానిని సఫలము సి అభివ్యక్త పరచును. పరిమిత విజ్ఞానము కలదై అది తప్పునకు అవిద్యకు గుఱియగుచున్నది. వాస్తవములతో పని యునపుడు మనస్సు సక్రమముగా చూడకను; దుర్వినియోగముచేసి కుసృష్టికి ఎఱగావచ్చును. సాధ్యతలతో పని యునపుడు అది తప్పుగా కూర్చి; తప్పుగా ర్చి తప్పుగా ఉపయోగించి నియమిత స్థానమును తప్పించును. వెల్లడింపబడిన సత్యములతో పనిచేయునపుడు వానిని విరూపములుగను, తప్పులుగను తెలియ సి పొందిక లేనివిగజేయును.

మనస్సు సృష్టించినను, అది శక్తివంతము సర్వజ్ఞతతో కూడిన సృష్టికాదు. పదార్థమున కనువగుదానిని పదార్థమునుండి మనస్సు సృష్టించును అటుల. అది ప్రకృతి శక్తి కనువగు శక్తులను ఆమెనుండి గ్రహించి వానితో పనిచేయును.

మనస్సునకు కల్పనాశక్తి కలదు. అది తన కల్పనలనే, నిజముగనో, అబద్ధముగనో జూచును. నిజస్థితిలో కల్పనలన్నియు, సంభావ్యములకు చిహ్నములుగ నున్నవి, కొన్ని కల్పనలు, ఏదో యొకనాడు, నిజమైన రూపము దాల్చవచ్చును. కొన్ని సమకాలిక సృష్టిలో నిజరూపము దాల్చక పోవచ్చును. కొన్ని అనుకొన్న రూపమునగాక వేరురూపములో ప్రత్యక్షము గావచ్చును. కనుక మనోకల్పితములు బొత్తిగ మిథ్యాజన్యములు. మాయ యుకావు. మనోకల్పితములు అనంతముయొక్క “కాబోవునవియో కాదగినవి” గనో రూపముదాల్చి ప్రకటితము గావచ్చును. మనస్సు నాగకన్యకా రూపమును కల్పించును. ఇది రెండు ప్రత్యక్ష వస్తువుల సమ్మేళనమై, ప్రస్తుత పృథ్వియొక్క సామాన్య స్థితికి భిన్నముగనున్నను, యీ స్వరూపము సంభావ్యమే.

ఇదే విధముగా ‘దేవదూతలు’, ‘సింహముతల, పాముతోకగల మేక’ ‘రాబందు తల, రెక్కలు కలిగి సింహశరీరముగల జంతువు’ ఇటువంటి విచిత్ర వస్తువులను మనస్సు కల్పనచేసినది. ఇది పూర్వసృష్టిలో నిజముగా నుండిన స్మృతి చిహ్నములు కావచ్చును. లేదా ఇవి రాబోవు సృష్టిలో సాధ్యములుగనో, లేక యింకొక లోకములో యదార్థముగ నుండునవిగనో కావచ్చును. అటులనే వెట్టివానియొక్క విపరీత కోరికలు కావచ్చును, పై సమీక్షవలన రెండు సాధ్యములు మనకు గోచరమగుచున్నవి. మొదటిది

భ్రమలు, అనిత్యతలు కలిగి, మానవ జంతు తనములలో మనస్సు నుపకరణముగాగల ఒక యాదిమ చైతన్య శక్తి యున్నట్లు హింపవచ్చును. ఇందు వలన బహువిధములుగా కనబడు ప్రపంచము అనిత్యమై, మాయాకల్పనయై భేదరహితము, అనిర్దేశ్యమునగు కైవల్యము మాత్రమే సత్యమగుచున్నది లేదా రెండవది యదార్థమైన జగత్తును సృష్టించు ఒక ఆదిమ పరమ సత్య చేతన యున్నట్లుగను అందులో మనస్సు ఒక అసంపూర్ణ చైతన్యముతో నున్నదిగను భావింపవచ్చును. మన సమీక్ష యీ రెండవ సాధ్యము వైపు నకు గొనివచ్చినది. గనుక జగన్నిత్యా దృష్టి మన సమస్యయొక్క చిక్కును విడదీయజాలదు. నిత్యమైన సత్యములో మహావీరితగానుండు ఒకానొక మూల మాయాశక్తిని ప్రతిపాదింప నవసరములేదు. లేదా సనాతనముగ పరిశుద్ధముగను శాశ్వతముగను. వలముగనుండు చైతన్యములో శూన్యమైన రూపములు కలిగిన ప్రపంచము నారోపింప నవసరములేదు.

బ్రహ్మము - మాయాప్రపంచము

బ్రహ్మ సత్యమ్ : జగన్నితా : వివేక చూడామణి

20 శ్లోకము

మాయాప్రభువు, తన మాయ యీ ప్రపంచమును సృజించును. అందులో జీవుడు బంధితుడైనాడు. మాయను ప్రకృతిగను, మాయా ప్రభువును సమస్తమున కీశ్వరుడైన మహేశ్వరునిగను తెలిసికొనవలెను.

శ్వేతాశ్వతరోపనిషత్తు. IV: 9, 10

సర్వము దివ్యసత్తయే.

భగవద్గీత, VII: 19

ఇచట నున్నదంతయు పురుషుడే. యదివరకుండినదియు. యికముండుండ బోవునదియు నతడే. ఆయన ఆమృతత్వమునకు ప్రభువు: అన్నము వలన వృద్ధిబొందునదంతయు ఆయనే.

వృతాశ్వతరోపనిషత్తు, III: 1 5

మన విచారణా క్షేత్రములో ముందటి లను కొంతవరకు శుద్ధిపఱచితిమి. కాని రుజువు యవలసిన విషయమింకను వెనుకటి భాగములో నున్నది. అదేమన, ఈ ప్రపంచమును సృజించి వెలువరించిన మొదటి చైతన్యము లేక శక్తియొక్క స్వభావమును గురించియు, దానికిని మనకును గల ప్రపంచ సంబంధమును గురించియు తెలిసికొనవలసిన విషయము. అనగా ప్రపంచము, చేతనయొక్క కల్పనయై ఒకానొక మాయాశక్తి మన మనస్సుపై నారోపించబడినదా లేక మనము అజ్ఞాన దశయందున్నను జ్ఞాన ప్రగతిలో అనుభవమగు సత్తయొక్క యదార్థ స్వరూపమా?

మానసిక గ్రహణమంతయు. త్రిమూలబద్ధమై ద్రష్ట దర్శన దృశ్యము అనేడి పానిపై నాధారపడియున్నది. దానిని ప్రయోగించి ఒకటొకటియు, యదార్థమనిగాని, అనిత్యమనిగాని ప్రవచింపవచ్చును. పానిలో ఏది ఎంతవరకు, ఏ విధముగ నిజమునునదే ప్రశ్న. పానినన్నిటిని, మాయా స్వరూపములుగా విసర్జించినచో, యింకొక ప్రశ్న పొడమును. అదేమన, పానికావల యొక శత్యమున్నదా? అట్లయినచో, సత్యమునకు, మాయకునుగల సంబంధమేమి?

మనకు కనబడుదానిని, అనగా దృశ్య ప్రపంచమును నిజమనియు

గ్రహణశక్తి గలదానీనీ అనగా దృ పదార్థమును. వ్యక్తినీ, అబద్ధమనీయో లేక యీ దృక్ తనాశక్తియొక్క యదార్థమును తగ్గించియో, మనము ప్రవచించుటకు పీలగును. జడపదార్థ యదార్థవాదతత్త్వములో, చేతన అనునది జడములోగల జడశక్తియనియు, మస్తిష్క కణముల స్పందనమనియు, జడసంస్పర్శల జడమునకు గలిగిన ప్రతిక్రియ యనియు, గ్రహించువాడు అనగా ద్రష్ట, యాంత్రిక ప్రతిక్రియలు గలిగి. శ రము మెదడుగల చేతనాభిదానమనియు తలంపబడుచున్నది. కాని ఆధునిక కాలములో నిరూపితమైనట్లు జడము. ప్రాణశక్తి ప్రకారమో లేక ప్రాణశక్తియే యైనచో (Energy) అప్పుడు వల జడము యదార్థముగాక, ప్రాణశక్తి మాత్రమే యనుట యదార్థమగును. అప్పుడు ద్రష్ట, దర్శన, దృశ్యము (The percipient perception, the perceived) యివన్నియు ప్రాణశక్తియొక్క ప్రకారము లగును. కాని సత్తాలేని ప్రాణశక్తియు చైతన్యములేని ప్రాణశక్తియు. శూన్యములో పనిచేయు ప్రాణశక్తియే, యివికూడ అబద్ధముగ కనబడును. లేదా యీ ప్రాణశక్తి యొకానొక తాత్కాలిక చలనమై, యిది యెప్పుడైనను వస్తువులను సృష్టించుటను ఆపివేయవచ్చును. అప్పుడు అనంతముయొక్క శూన్యమే శాశ్వతము. యదార్థమునగును. బౌద్ధతత్త్వముకూడ యీ నిర్ణయమునకే వచ్చినది. బౌద్ధుల ప్రకారము దృక్, దృశ్య, జ్ఞానములు కర్మ సంస్కార జనితములు. అందువలన కేవల సత్యమునుకూడ వారు శూన్యము లేక నిర్వాణము లేక ఆసత్తుగ నిర్ణయించిరి.

ఇచ్చట పని యునదీ ప్రాణశక్తిగాక ఒక చైతన్యమని భావింపవచ్చును. జడమును ప్రాణశక్తియేయని నిరూపించినపుడు ప్రాణశక్తిని చైతన్యమని నిరూపింపనగును. కాని యీ చైతన్యము సహితము శూన్యములో పని యునని ఊహించినపుడు, యీ చైతన్యముకూడ అనిత్యమనియు

తాత్కాలిక మాయావస్తువులను సృజించునదనియు నిరూపితమగును. అప్పుడు చైతన్యమును మనము శూన్యము. అనంతమైన పూజ్యము అను నిగమము నకు రావలసివచ్చును. కాని యీ నిగమములు క్రమబద్ధములుకావు. వీలనన యీ చైతన్యము వెనుక ఒకానొక ఆగోచరమైన యునికి యుండవచ్చును. అప్పుడు ఆ యునికియొక్క చైతన్యశక్తి యదార్థమగును. ఈ చేతనచేసతా యొక్క అనంత సూక్ష్మపదార్థమునుండి సృజింపబడినదై, యింద్రియముల కగోచరమై. వానికి ప్రాణశక్తి క్రియ ఒకానొక దశలో జడముగా విదితమైన నిర్మాణములు సహితము యదార్థములగును. అటులనే ప్రథమ సతా నుండి చైతన్యసతాగా భౌతిక జగత్తులో బయటకువచ్చు వ్యక్తి(Individual) కూడ యదార్థమగును. ఈ ప్రథమసతా విశ్వమయ ఆధ్యాత్మిక యునికయై యుండవచ్చును. లేదా యితర అంతస్తు కలిగియుండవచ్చును, కాని యెట్టి స్థితిలోనైనను మాయాజగత్తులో వలదృగ్విషయవస్తువులు మాత్రముండవు.

సాంప్రదాయక మాయాతత్వ సిద్ధాంతములో కేవల పరమ ఆధ్యాత్మిక సతామాత్రమే ఒకే సత్యముగ పరిగణింపబడుచున్నది దాని ప్రధానాంశముచే అది ఆత్మజననము, యీ ఆత్మకు సంబంధించిన ప్రకృతి సతాలు తాత్కాలిక ఆభాసములు. దాని కేవలత్వములో ఆన్నివస్తువులకు మూలమదియే. ఈ ఆధారముపై నిర్మింపబడిన జగత్తు అనిత్యమో, ఒక పోలికయో లేదా ఒకానొక విధముగా అనిత్యమైన చిత్తమోయగును. అదియొక విశ్వమయభ్రాంతి.

పరమసతా "ఏకమేవాద్వితీయమ్", అది ఒకటితప్ప మఱేమియులేదు. ఈ సతాకు యదార్థమైన సంభూతములులేవు. అది యెప్పటికిని దేశకాల నిమిత్తముల కతీతమై, సదా నిర్వికారమైయుండును. అది చైతన్యము కలిగి యుండినచో, ఆ చైతన్యము దానియొక్క కేవలసతాకు సంబంధించిన విశుద్ధ

తనయై యుండవలయును. కాని మాయ యనునది ఎట్టి మహిమ వలన లేక పరమ రహస్యము వలన సంభవమైనది? కాలములో ఆ మాయ ఎట్లు సంభవించినది? అది ఎల్లపుడుండుట కెటుల సాధ్యమైనది?

బ్రహ్మ ము మాత్రము యదార్థమైనందున బ్రహ్మముయొక్క తనయో లేదా బ్రహ్మముయొక్క శక్తియో, యదార్థమైన సృష్టికర్తగను, యదార్థములను సృష్టి యునదిగ నున్నది. కాని కేవల పరిశుద్ధ బ్రహ్మమే సత్యమైనందున బ్రహ్మమునకు యదార్థమైన సృజనశక్తి వుండనేరదు. రూపనామకాలములనీను బ్రహ్మము సంభూతిని సూచించుచూ, తద్వారా జగత్తును ప్రతిష్ఠించుట సంభూతిని యదార్థము కాదను అనుభూతికి యిది వ్యతిరేకముగ నున్నది. ఇది “ఏకమేవాద్వితీయమ్” అను సూక్తమునకు భిన్నముగనుండి మాయాసృష్టి యగుచున్నది. అందువలన మాయ నిజముకాదు. మాయ సహితము భ్రమయై లెక్కలేని భ్రమలకు మూలమగుచున్నది. కాని యీమాయయు దాని పనులును వ్యక్తిత్వము గలవగుట యివి ఒక విధముగ నిజముగా నున్నవి. ఇంకనేమన, జగత్తు శూన్యములో స్థాపితము కాలేదు. ఇది ఒక విధముగా సత్తపైన నాలోపింపబడినది. మాయలోనుండు మనము దాని రూపనామ క్రియలను బ్రహ్మసంబంధములని చెప్పుచూ యివన్నియు బ్రహ్మముగా ఎఱుకగలవారమై సత్తను అసత్యములద్వారా కనుగొనుచున్నాము. అందు మాయలో యదార్థత యున్నది. మాయ ఒకేకాలములో సదసత్తులుగ నున్నది. అది కలదు, లేదు. అది సత్యముకాదు. అసత్యముకాదు. అది విచారమునకు మించిన గూఢ ప్రశ్నగను, విపరీతమైన వింతగనున్నది. కాని యీ నిగూఢ రహస్యమేమి? ఇది అపరిష్కృతమా? బ్రహ్మసత్తలో యీమాయ ఎట్లు మధ్యన వచ్చినది? ఈ మాయ యొక్క అసత్యా సత్య స్వభావమేమి?

తొలిచూపులో బ్రహ్మమే మాయను ఏదోయొక విధముగా గ్రహించు నదగా అనుకొనవలసియున్నది. ఏలన బ్రహ్మ యొకటియే యదార్థమైనందున బ్రహ్మము గ్రహించునది కాకపోయినచో మాయను గ్రహించునదెవరు? గ్రహించువారికొక రెవరును లేరు. మనలో సాక్షీభూతముగ నుండు వ్యక్తి మాయాజనితమై అసత్యముగ నున్నాడు కాని బ్రహ్మము గ్రహించునదై నచో పరిశుద్ధమైన ఆ సత్తలో పరిశుద్ధమునే చూచు ఆ యదార్థములో భ్రమ. స్వభావము గల మాయ ఏ విధముగ ఊణికముగనైన నుండగలదు? జగత్తును వస్తువులను సత్యచేతనతో బ్రహ్మము చూచినపుడు, అవన్నియు సత్యమై తానే అయియుండవలెను. కాని అవి పరిశుద్ధ సత్త కానందునను అవి ఉత్తమ దృష్టిలో దాని ఆకారములైనందునను జగత్తుయొక్క యదార్థసత్యత పరిష్కృతి కానేరదు. ఐనను తాత్కాలికముగనైన జగత్తు సత్యమని మన మనవలెను. ఈ అధారముపై న మనకుకలిగిన చిక్కునెదిరించి విడదీయవలెను.

మాయ ఒక విధముగా యదార్థమైనచో సత్యబ్రహ్మము మాయను గ్రహించెడిదిగా నున్నది. మాయ సత్యబ్రహ్మముయొక్క భేదపరచు జ్ఞాన శక్తికానోపును. భేదముగల సృష్టి మాయయొక్క ఫలితమనియు, మాయా శక్తియొక్క సారము కాదని తలచినను తుదకది బ్రహ్మచేతనము యొక్క కొంతశక్తియై యుండవలెను. ఎందుకన చైతన్యము మాత్రమే కనుగొను శక్తికలిగిన దైనందున మాయను సృష్టించగలదు. బ్రహ్మముకంటె వేరైన యింకొక ప్రధమ సృజన చైతన్యముండనేరదు. కాని బ్రహ్మము ఎల్లప్పుటి కిని తనకుతానే ఎఱుక గలదై యున్నందున బ్రహ్మచైతన్యములో రెండవస్థ లుండవలెను. ఒకటి వల సత్తయొక్క యదార్థత నెఱుగునదియు; రెండవది, తానే ఒక విధమైన యదార్థత నాపాదించి, యదార్థము కానివాని నెఱుగు నదియు. ఈ యదార్థములు కానివి సత్యముయొక్క పదార్థమునుండి చేయ

బడినవి కావు. అట్లయినచో, అవికూడ యదార్థములు గావలయును. ఈ దృష్టిలో జగత్తు పరమ సత్తునుండి సృజింపబడినదని చెప్పు ఉపనిషద్వాక్కులు అగ్రాహ్యములు; బ్రహ్మము ప్రశంసమున కుపాదానము కానేరదు. మన ప్రకృతి ఆధ్యాత్మిక సత్తాతో చేయబడినదికాదు. అది మాయయొక్క అనిత్య సత్యముతో చేయబడినది. కాని మన ఆధ్యాత్మిక సత్తా బ్రహ్మపదార్థముతో చేయబడి, బ్రహ్మమైయున్నది. బ్రహ్మము మాయాతీతము. కాని బ్రహ్మము తన సృష్టిని పైనుండియు, మాయనుండియు గ్రహించునదిగా నున్నది. యదార్థ నిత్యగ్రహణశక్తి గలదానికిని, అనిత్యముగా గోచరమైన దానికిని అనిత్యముగా గోచరములైన వానియొక్క అర్థసత్యముల సృష్టికర్తయైన జ్ఞానము అను నీ కఠిన ప్రహేళిక (riddle) యుక్తమగు ఒ సమాధానము ఈ ద్వైత చైతన్యమే (Dual Consciousness). ఈ ద్వైత చైతన్యమే లేక మాయ మాత్రమే బ్రహ్మముయొక్క చేతనాశక్తి యైనచో యీ క్రింది రెండింటిలో ఒకటి నిజము కావలెను.

బ్రహ్మచైతన్యము యొక్క ఊర్ధ్వ చేతనా నిశ్చలత. అచలత వాని నుండి సంభవించు ఆంతరిక క్రియాకలాపమై. బ్రహ్మచేతనాంశము నుండి సంభవించి, అందువలన యదార్థముగా కనబడు అనుభూతులద్వారా నడుచు నట్లును బ్రహ్మ సత్తాగుండా అనుభూతులు కలుగనందున అవి అసత్యములుగా నున్నట్లును మాయాశక్తి గోచరించుట యనునది ఇదొకటి. లేదా మాయ అనునది బ్రహ్మసత్తాలో నిత్యముగనుండు ఆయనయొక్క విశ్వాత్మక భావనా శక్తియై శూన్యమునుండి అనిత్యమగు నామరూప సంఘటనలు సృష్టించునదిగ కనబడుట: అట్లగుచో మాయ యదార్థమై, దాని క్రియలన్నియు బొత్తిగా కల్పనకై. కేవలము భ్రాంతియుతము లగును. కాని మనము నిత్యసత్తకు “ఊహ” మాత్రమే సృజనాత్మక శక్తిగను, గతిరూపక శక్తిగను నిరూపించ

గలమా? అవిద్యా తనాయుతమైన పాక్షిక సత్తాకు ఊహ యొక అవశ్య కతయే. ఎందుకన అది తన అవిద్యను ఊహాపోహలతో పరిపూర్తి చేసికొన వలెను. కాని కేవల నిత్యము పరిపూర్ణమునైన సత్తాలో యిటువంటి అనిత్య సంఘటనలకు తావులేదు. అఖండమై. నిత్యసత్యానందములతో నోలలాడు పరమసత్త తనలో అనిత్యమైన దేశకాలములను సృజించి సర్వదా అబద్ధపు వస్తురూప సంఘటనలతో విశ్వమంతటినీ నింపి. యీ బూటకపు నటన ఆడ వలసిన ప్రమేయము కనబడదు. గనుక తర్కరీత్యా యీ పరిష్కృతి చెల్ల తగినదిగాదు. 2250

ఇంకొక పరిష్కారము: మాయ కేవల ఆంతరిక అనిత్య సత్త అను భావము జడ. ప్రకృతిలో బాహ్యంతర అనుభూతులమధ్య మనస్సుచేసిన భేద ములనుండి ఆరంభమగును: ఎందుకన స్థూలదృష్టి కగపడు బాహ్యమును మాత్రమే ఇది నిజమనును. కాని బ్రహ్మచేతనలో యీ భేదభావ ముండుటకు వీలుకాదు. అచట దృక్-దృశ్యములు రెండును లేక కేవల బ్రహ్మము మాత్రమే తన చైతన్యముయొక్క ద్రష్టగా నున్నది. బ్రహ్మమునకు తాను మాత్రమున్నందున బాహ్యమున చూడవలసిన దేదియుకూడ లేదు. గనుక చేతనయొక్క ఆంతరిక క్రియ నిజమైన వస్తువులనుగాక కల్పనా వస్తువులను సృజించడమనేది సత్య బ్రహ్మముపై అపరిశుద్ధ మనసు చేసిన ఆరోపణ యగును. బ్రహ్మసత్తయును. బ్రహ్మచైతన్యమును రెండు వేర్వేరు తత్త్వ ములు కానందున వీనికి భేదమాపాదించి సతతనము, సత్పదార్థముపై తన అనుభూతుల నారోపించి. తాను సత్పదార్థమును మాత్రము స్పర్శింపను ప్రవేశింపను. మార్పు కలుగ యను వీలుగాని దానిగ నిర్ణయించడము సరిగాదు.

ACC NO. 13341

కనుక బ్రహ్మము కేవల స్వయంసత్తగనో లేదా మాయనుండి సద సత్తయిన వ్యక్తియొక్క ఆత్మగనో తన చైతన్యముచే తనపై ఆరోపింప

బడిన భ్రమణములను తెలిసికొనగలదు. మాయలోనుండు ఏదోయొకశక్తియో దానిలోనుండు ఏదో కొంతమాత్రమో దానియొక్క కల్పనలవల్ల భ్రమించును లేదా నిజముగ భ్రమణమొందక పోయినను భ్రమించునట్లుగా ప్రవర్తించును. ప్రకృతి క్రియలనుండి మన చేతన అవిద్యలో వేరై తనలో ఆత్మయొకదానినే సత్యముగను, మిగతదానిని అనాత్మగను అసత్యముగను ఎఱిగినపుడు మన చైతన్యములో యీ ద్వైతము సంభవించును.

ఈ పరిష్కారము వల అఖండ పరిశుద్ధ సత్తను కాదనును. దాని ఏకత్వములో ద్వైతమును శల్పించి సాంఖ్యశాస్త్రములోవలె పురుషప్రకృతు లకు ద్వైత తత్త్వముపపాదించును. ఈ పరిష్కృతుల నన్నిటిని త్రోసిపుచ్చ వలసినదే.

మన ప్రపంచములో నున్నటుల బ్రహ్మములో తనద్వయము విద్యా విద్యలు వున్నవని భావించుట తప్పు. బ్రహ్మము మాయకులోనై యుండునని చెప్పినచో సత్తను అజ్ఞానము ఆవరించినదని చెప్పవలసివచ్చును. నిత్యసత్య మునకు మన చేతనా పరిమితుల నారోపించుట సత్తయొక్క యదార్థమునకు అఖండ నిర్మలత్వమునకు భంగము కలుగును.

చేతనయొక్క అధీనతా క్రియాఫలితముగ, జగదభివ్యక్తియందు దైవ పద్ధతి కనుగుణముగ సంభవించినట్టి అవిద్యను తలప శక్యమగును. కాని నిత్యసత్తయొక్క ప్రథమ తనలో శాశ్వతముగా నుండు అర్థహీనమైన అవిద్యను, మాయను తలప శక్యముకాదు.

కొందరి తత్వరీత్యా జగమే లేదనియు, మాయ యదార్థము కాదనియు

బ్రహ్మమొక్కటే సత్యమని చెప్పుదురు. కాని యిట్లు చెప్పుటచే మన చిక్కు పరిష్కృతముకాదు.

యదార్థమైన జగములేనిచో విశ్వమయమాయ మాత్రమున్నచో, యీ మాయ యెట్లు సంభవించినది? దీనికిని బ్రహ్మ సత్తకుగల సంబంధమేమి? యనియు; మనకు మాయతోగల సంబంధమేమి యను ప్రశ్నలు పొడసూపును. ఈ దృష్టితో, మాయ బ్రహ్మచైతన్యముయొక్క శక్తిగాదనియు బ్రహ్మము మాయను, ఆమె క్రియలను గ్రహించు వాడుకాదనియు, మనమనుకొనవలసి వచ్చును. బ్రహ్మము తన కేవలత్వములో యుంటూ, అతీత చైతన్యము గలదై మాయతో సంబంధము లేదనవలెను. అట్టితరి, మాయ భ్రాంతిగా కూడ యుండనేరదు, లేదా ద్వైతసత్తయే. రెండు సత్యములలో నుండి, ఒకటి నిత్యమైన అతీతము. రెండవది ఒక అనిత్యజగమును సృష్టించి; అనిత్య జగము నెఱుగు మిథ్యాశక్తిగ నుండవలయును. ఇటువంటి క్లిష్టపరిస్థితులలో సర్వవేదాంత తత్త్వము మాయాంశికమనియు, తత్త్వమంతయు విభ్రమమనియు చిక్కులు విడదీయుట సాధ్యము కాదనియు తూష్టిభావము జెందవలసి వచ్చును.

మన కెదురగునది అఖండ పరిశుద్ధ నిత్యసత్తయు, దీనికి విరుద్ధముగ యదార్థతలేని అనిత్యజగము. పాని పరస్పర సంబంధము కనుగొనవలసి యున్నది. ఒక తత్త్వ దృష్టిలో గ్రహించెడు వ్యక్తి గ్రహింపబడు జగము నిత్యములై బ్రహ్మపై నారోపింపబడుట, మాయకొక యదార్థత గలుగుననియు, యీ యదార్థత జీవికికూడ కలిగి, యీ మాయకులోబడి జగములో నున్నంతవరకు, జగమున్నంతవరకు, యిది యుండునని చెప్పబడినది. కాని అనిత్యమైన సత్తా, సత్యతను ధరించ, రక, యదార్థ బంధమును గాని,

ముక్తినిగాని యనుభవించను వీలుపడదు. అప్పటికికూడ బ్రహ్మములో లేనిచో, ఈ మాయ యొక్కడనుండి వచ్చును? ఈ తర్క ప్రవాహముమరల బ్రహ్మముయొక్క ద్వైతసత్తా చైతన్యములకు మనలను తీసికొనిపోవుచున్నది అనగా మాయలో నిమగ్నమై నటువంటిన్ని మాయనుండి విముక్తి నంది నటువంటిన్ని ద్వైత బ్రహ్మ తనము, ద్వైత బ్రహ్మ సత్తయు. మఱియు మాయకుగల యొకవిధమైన యదార్థత, యివి స్పష్టమగుచున్నవి. మనయుని కికిని- జగమునకును యదార్థతలేనిచో, మనజీవితయునికి సమస్యకు పరిష్కృతి యేలేదు. కాని ఆధారములేని. ఆదిమ విశ్వమయ- మాయయొక్క సత్య మేమైయుండనగును? ఇదియొక యనిర్వచనీయమైన విచారణ కతీతమైన తహస్యము.

ఈ క్లేశములు కలిగించు విషయమునకు సమాధానము కనుగొనవలసి యున్నది. జగము కేవల మసత్యమును భావమును మనము తొలగించినచో యొక రాజీకుదురును. ఉపనిషత్తులలో బ్రహ్మము నాల్గవస్థలలో నున్నదని ప్రవచింపబడినది. ఈ కనబడునదంతయు కూడ బ్రహ్మమని జెప్పబడినది. తన్నుతాను నాల్గవస్థలలో బ్రహ్మము జూచుచున్నది. మొదటిదగు తురీయావస్థలో బ్రహ్మము స్వసత్తలో నమై, స్వ తనానందములలో నిమగ్నమై అన్నిటిని కలిగియుండి దేనిలోను అంతర్నిహితము గాకయున్నది. జగము నకు మూలమైన సుషుప్త్యవస్థలో బ్రహ్మము ఘనీభవించిన చేతనము కలిగి, సర్వశక్తి కలిగినదై జస్థితిలో, కారణసత్త గలిగియున్నది. దీనినుండియే జగదావిష్కారము కలుగుచున్నది. సూక్ష్మము, అధిభౌతికము, అంతరికము నగు అనుభూతులు కలిగిన స్వప్నావస్థయు భౌతికానుభూతికి ఆశ్రయముగ నుండు జాగ్రదావస్థయు యీ రెండును, బ్రహ్మముయొక్క అవస్థలే. ఈ కాగ్రస్వప్న సుషుప్త్యవస్థలు మూడున్ను మాయకు క్షేత్రములుగ నిరూపిం

వచ్చును. గాఢనిద్రలో నున్నజీవుడు స్వప్నావస్థకు జరిగి, ఇచట అనిత్యమైన నామరూప సంఘటనల ననుభవించి, జాగ్రదావస్థకు వచ్చినపుడు, యింకను, స్థిరమైన భౌతిక తనావస్తువుల ననుభవించినటుల పరమసత్తా తన ఘనీభూతమైన చైతన్యమునుండి, ఆంతరిక దృశ్యమాన అనుభూతులను, స్థితులను విస్తరింప యుచున్నది. ఈ జాగ్రదావస్థ ప్రథమ కారణ నిద్రనుండి వచ్చిన యదార్థ జాగ్రతకాదు. ఆంతరిక స్వప్నావస్థకు సంబంధించిన వస్తుచయ అనుభూతికి విరుద్ధముగ, స్థూలముగ బహిర్గతమై తనయొక్క గతిరూపములో వస్తుచయముగా నావిష్కరించి ప్రసన్నమైనదే జాగ్రదావస్థ. నిజమైన జాగ్రదావస్థ బహిరంత రానుభవములకును, జాగ్రత్స్వప్నములకును, వీని కన్నిటికిని కారణభూతమైన సుషుప్తికిని అతీతముగనుండు తురీయావస్థయైన పరాత్పర తనయే :

సర్వ తనము, సకల అచేతనము అంతయుకూడ మాయయే! మాయ పరమ సత్తయొక్క ఆత్మానుభూతియైనందునను, ఆత్మసత్త కొంతదానిలో ప్రవేశించినందునను, అది నిజమే. కాని అది నిద్రావస్థ, స్వప్నావస్థ వీని ఫలితములగు మిథ్యా జగత్తుతో నావిష్కరించిన జాగ్రదావస్థ వీనిని కలిగి యున్నందునను, వల సత్యమైన తురీయావస్థ కానందునను, మాయాసత్య మగును. ఇచట సత్తయొక్క వాస్తవమైన విభజనలేక సత్తయొక్క వివిధ అవస్థాత్రయమున్నది. ఇచట ప్రధాన ద్వైతచైతన్యము, అసత్తునుండి యభివ్యక్తముగాని మిథ్యావస్తువులను సృజించు ఇచ్ఛయులేవు. ఇచట ఒకేసత్తా పరాపర తనల తెంటిని కలిగి, యీ నాల్గవస్థలకు గల స్వభావానుభూతులతో నున్నది. కాని యీ కింది యవస్థలు యదార్థత కలిగియున్నను అవి అపాంతర సౌధములు కలిగినవై పరమ సత్యములు కానేరవు. ఒకే పరమాత్మ తన్ను తాన, కముగ జూచును. ఆధ్యాత్మచేతన తానే యుపాదానముగా నిర్మిం

చిన సృష్టి, యీ ప్రపంచము. ఈ నానాత్వముకూడ అంతరికమై యున్నది. నిజసత్తాయొక్క అంతరికానుభూతిలో యదార్థతయున్నది. కాని బాహ్యరూప కమైన ప్రపంచములేదు.

ఉపనిషత్తులలో నెచ్చట గాని యీ అవస్థాత్రయము భ్రాంతియనియు అనిత్యముయొక్క సృష్టియనియు, స్పష్టముగా జెప్పబడలేదు. ఇదంతయు అనగా మాయచే సృష్టింపబడినదని మనము తలపోయు ప్రపంచమంతయు బ్రహ్మమనియు, సత్యమనియు వేదోపనిషత్తులలో నిరంతరము ప్రవచింప బడినది. బ్రహ్మమే జీవకోటి యైనది. బ్రహ్మమందు సత్యమందు సకలజీవ కోటిని చూడవలెను. జీవకోటిలో బ్రహ్మ మును చూడవలెను. బ్రహ్మమే ఈ జీవకోటి అయినదని చూడవలెను. ఆత్మమాత్రమే బ్రహ్మముకాదు. సర్వము ఆత్మమయము. ఉన్నదంతయు బ్రహ్మమే. సత్యమే. ఈ ప్రవచనములలో మిథ్యామాయకు చోటులేదు. కాని నిద్రాస్వప్నావస్థల వివరణములనుండి, మాయావాదమునకు కొంత ఆస్పదము కలిగినది.

యాజ్ఞవల్క్య మహర్షి, బృహదారణ్యక ఉపనిషత్తులో సత్తయొక్క రెండుస్థితులను, రెండు ప్రపంచములుగా వర్ణించుచు, స్వప్నావస్థలో యీ లోకములను చూడవచ్చునని జెప్పెను. ఆత్మయొక్క క్రింది మూడవస్థలను బ్రహ్మముయొక్క ప్రజ్ఞాస్థితిగా వర్ణింపవచ్చును. నిద్రాస్వప్నముల ద్వారాగాక ఆధ్యాత్మిక మెలుకువలో ఊర్ధ్వ చేతనల లోనికి బోయితిమేని. యీ యన్ని యవస్థలలోని బ్రహ్మముయొక్క వాస్తవికతను మనమెఱుగుదుము.

మిథ్యాస్వరూపమైన మాయను మనమీ స్థితులలో పరికింప నవసర ముండదు. మనస్సునుండి అతీతమనస్సుద్వారా పరబ్రహ్మసత్తకు బోయిన

ప్పుడు. యీ అవాంతరస్థితుల నన్నిటిని జూచుచు అట్టితఱి మన మనసునకు ప్రపంచము మిథ్యగా కనబడదు. కాని హఠాత్తుగా జాగ్రత మనస్సునుండి పరచేతనలోనికి బోయినప్పుడు, సమాధిస్థితిలో నిమగ్నులైనపుడు ప్రపంచమ నిత్యముగతోచును. ఈ మిథ్యానుభూతివలన జగము మాయయొక్క సృష్టి యని తలంచుచున్నాము. కాని ఆధ్యాత్మానుభూతి వలన కృత్స్నజ్ఞానము కలిగి పూర్ణసత్యము భాసిల్లును. బ్రహ్మముయొక్క చైతన్యము, స్థితియందును గతియందును ద్వైతమగుచో, లేదా అనేకమగుచో, బ్రహ్మసత్త్వో ద్వైతము అనేకము యదార్థముగ నుండుటకు సామర్థ్యము గలదై యుండును. అప్పుడు విశ్వచైతన్యము సృజనాత్మక భ్రాంతిగాక, వలము యొక్క పరిమిత సత్యానుభూతి యగును.

శంకరుల తత్త్వము యీ విచారమున, విశిష్ట మాయా తత్త్వమని (Qualified Illusionism) చెప్పవచ్చును. మాయకు పరిమితసత్యము యీ తత్త్వములో చూపబడినది. దీనిని (మాయను) వాచామగోచర మైనట్టిదియు, అగణనీయమైనట్టిదియు, అద్భుతరహస్యముగా వర్ణించి, మనస్సునకు సంతృప్తి నొసగువిధమున జగదనిత్యతను మానవ మూఢత్వమును, అశాశ్వత జీవిత పరిధులను, నిరూపించి శంకరు తత్త్వమును, మహోన్నత విస్తారతతోను, శక్తివంతముగను లోకమునకు సమర్పించినాడు. శంకరులు స్వతః స్ఫురణ విజ్ఞానము వలము అతీతమైన ఆంతరిక సత్తయొక్క సత్యమును చక్కగా నిర్ణయించి, తన అఖండ మేధాశక్తిచే ప్రపంచవిధమును, దాని అనిత్యతను నిరూపించెను. బుద్ధియొక్క వివేచనాశక్తి వాస్తవజగమును, ఆంతరిక విజ్ఞానము అతీతమును వర్ణించియు శంకరుడీ రెంటియొక్క సమన్వయమును సమగ్రముగా ననుసరింపకుండుట దురదృష్టము.

ఈ ప్రపంచముయొక్క భౌతిక ధర్మమే బుద్ధికి సుపరిచితము, కనుక మానవ వివేచనాశక్తి జగమును బుద్ధిచే పరిశీలించి వ్యవహరించుచున్నది. ఏకత్వమునందు పృథక్వము, నానాత్వమునందు ఏకత్వము అను ధర్మతత్వమును బుద్ధి సమగ్రముగ గ్రహింపలేదు. కాని ఏకస్థమైన పృథగ్భావమునందలి ఏకత్వమునో పృథక్వమునో సున్న యటకది ప్రయత్నించును. అద్వితీయము కేవలము శాశ్వతమునైన ఒకసత్త; అనిత్యము. ఖండమునైన యింకొక సత్త, - యీ రెంటికిని వికల్పము, వినంవాదము కలుగజేయుచున్నది. జీవాత్మ నిజముగా బ్రహ్మమే: అది బ్రహ్మమై మాయా త్రిములలో మాయకు లోనైనట్లు కనబడి, తుదకు నిత్యమైన బ్రహ్మసత్తాలో నైక్యమొందును. సాపేక్షికములతో గూడిన అనిత్యజగములో సర్వజీవకోటియు బ్రహ్మముగా మనము అనుభూతి నొందుచున్నాము. ఇందువలన అతీతము, సమస్తము వ్యస్తము అన్నియు బ్రహ్మమేనని లుచున్నది.

కాలములోనున్న చేతనకు అది యదార్థమై, జగము, దానిలోని సంఘటనలు వాస్తవముగనున్నవి. కాని ఈ సత్యముయొక్క స్వభావము, పరిమితి యెట్టిదను ప్రశ్న మనకుదయించును. ప్రపంచము, మనము, వీనిలో కొంత తక్కువ వాస్తవికతయున్నను యదార్థము కావచ్చును. లేదా అవి కొంచెము నిజముగను, కొంచెము అబద్ధముగను లేదా పూర్తి అబద్ధముగ నుండవచ్చును. అవి పూర్ణ సత్యములైనచో మాయాతత్వమునకు మిథ్యాజగత్తునకు చోటుండదు. అవి కొంచెము నిజము, కొంచెము అబద్ధమైనచో దీనికి తప్పిదము మనలోనేయున్నది. అది విశ్వచేతనా స్వసంవేదనయందో లేదా జగమును మనలను చూచుటయందు మనకు కలిగిన అజ్ఞానజనితమగు దృష్టిలోపందో కలిగినదియగును. కాని యీ దోషము అవిద్యాజనితమో లేకమిశ్రమ నాజ్ఞానములో యగును, అట్లగుచో విశదపరుపవలసిన విషయము జగ

న్మిథ్యకాదు. కాని సృజనచేతనలోను, అనంతసత్తలోని గతిక్రియలోను అవిద్య ఎటుల నడుమవచ్చినది విశదీకరింపవలెను. అయి జగము మనము అసత్య సత్యమైనచో, అతీతచైతన్యమునకీ యునికి యదార్థముగాక మాయా త్రమునుండి విరమణ మొందినతోడనే తాత్కాలిక వాస్తవికత ఆగిపోయి నపుడు ఒకప్పుడు సత్యముగా చూచినది అసత్యమై ఒకచేతితో సమ్మతముతో నివ్వబడినది. యింకొక చేతితో తీసికొని పోబడినదగును. మాయ, ప్రపంచము మనము— యివన్నియు సత్యము మరియు అసత్యము,— కాని సత్యము అసత్య సత్యముగనున్నది. ఇది మన అజ్ఞానమునకు మాత్రము నిజమై సత్య జ్ఞానమునకు అబద్ధమగును.

ఏదో ఒకవిధమగు వాస్తవికత ప్రపంచమునకును, మనకును వున్నదని ఒప్పుకొన్నప్పుడు యీ సరిహద్దులలోనే అది వాస్తవమైన సత్యమేల కాకూడదో బోధపడదు. ఆవిష్కారము ఆవిష్కరించెడు దానికన్న పరిమితమైనదని ఒప్పుకోవచ్చును. మన ప్రపంచము బ్రహ్మముయొక్క లయలలో నొకటియై, అంతరికసత్తాలోతప్ప పూర్ణయదార్థముకాదు. అంతమాత్రముననే దానిని వాస్తవముకాదని చెప్పుటసరికాదు. మనస్సు దానినుండి ఉపసంహరించుకొన్నప్పుడది ఆ విధముగా తోచవచ్చును. కాని మనస్సు ఆవిద్యా ఉపకరణమైనందున యిటువంటి పూహలు జనించును. ఉన్నతచేతన కారోహించినచో యీబాధ తొలగిపోయి యీమిథ్యాభావముపశమమగును. పరమచేతనకు ప్రపంచముమీద గౌరవము లేదనియు, అది కల్పన అనియు చెప్పుట తగదు. జగము జగదతీతముపై ఆధారపడియే నిలువగలదు.

తుదకు ప్రపంచము అస్థిరమైనందున సత్యముకాదని నిరసింపబడుచున్నది. ఇందుకు ఉపమానములు ఘటము, మృత్తికలుగా చూపబడుచున్నవి.

ఎట్లు ఘటమునశించి మృత్తికలో కలియుచున్నదో అస్థిరమగు నామరూపము లతో కూడిన జగము లయమగుచున్నందున అది మాయ యనబడుచున్నది. కాని యీ యుదాహరణమింకొక రీతిగా త్రిప్పివేయవచ్చును. వాస్తవపదార్థ మైన భూమినుండి వచ్చిన మృత్తికనుండి యబడిన ఘటము వాస్తవమే యగును. ఘటము తన మొదటిస్థితియగు మృత్తికలో లయమైనను దాని పూర్వస్థితి భ్రమాత్మకమగు మాయకాదు. ఇచట సంబంధము ప్రధాన వాస్తవికతయు, వ్యావహారిక అనిత్యతయుకాదు. కాని ఈ సంబంధము మొదటి సత్తలయిన ఆకాశమునుండి వచ్చి అవ్యక్తమైన పృథ్వియును తత్ఫలితమైన తాత్కాలిక అభివ్యక్త వాస్తవికతయునగును. ఘటాకారము పృథ్వియొక్క శాశ్వత సంభావ్యతయగును, లేదా ఆకాశముయొక్క సంభావ్యతయగును. పదార్థమున్నప్పుడు రూపము నెప్పటికైనను ఆవిష్కరింపవచ్చును. రూపము అదృశ్యము కావచ్చును. అప్పుడది సృష్టినుండి మొదటి అవ్యక్తస్థితికిపోవును. ఒక ప్రపంచము లయముకావచ్చును. కాని ప్రపంచస్థితియనునది అశాశ్వత మనుటకు ప్రమాణములేదు. మ మన బ్రహ్మమందు ఆవిష్కరణశక్తి సహజముగా నున్నదనియు, అది కాల నిత్యతయందును లేదా శాశ్వత సంభావ్యమందును వ్యవహరించునని మనము భావింపనగును. జగము అతీత సత్యము యొక్క విభిన్నక్రమము గలదైనను, అది లేదనిగాని, ఆ యతీతమునకు కల్గగానున్నదనిగాని ఊహింపనవసరములేదు. కాలాతీత సత్యమొక్కటియే నిజమనియు, దీనిపై నాధారపడిన కాలము, జగము అబద్ధమనియు సనాతన ముగనుండు పరమసత్తయే నిజమనియు, దీనిపై నాధారపడి సృజింపబడి లయమగు జగము అబద్ధమనియు చెప్పబడు భావములు బుద్ధికి సంబంధించి నవికాని, యదార్థమైన ఆధ్యాత్మికానుభవోపలబ్ధులు కావు.

జగమునునది యొకటి యున్నప్పుడు దాని నావిష్కరింప యున

దొకటి యుండవలెను. వలసత్తాకు వాస్తవికతలేక యెల్లప్పుడును మిథ్యా రూపములనే సృజించునని తలపోయుట పొరపాటు. నిత్యసత్తనుండి అసత్త రానేరాదు. కేవల సత్యముయొక్క నిర్మాణములు సత్యములుగానే యుండ వలెనుగాని, అసత ములు కా-రవు. వలసత్తయొక్కటియే యున్నందున దానినుండి అభివ్యక్తమైన నిర్మాణములన్నియు దానివే యగునుకాని, శూన్యమునుండి మాయచే సృజింపబడిన ఆకారపూజ్యములుకావు.

జగము అనిత్యము. మిథ్య యనుటకు మూలము మనకు కలుగు అఖండ నిర్గుణ. అనంత పరబ్రహ్మయొక్క ఆధ్యాత్మికానుభూతి. నిశ్చలత యందు ప్రపంచమునకు వెనుకనున్న ఏదోఒక వస్తువు మన యింద్రియము లకును, మనస్సునకు గోచరమగును. కాని దీని యదార్థతను సమగ్రముగా ఉపలబ్ధి పొందక పోయినపుడును, సత్యవస్తువుయొక్క భిన్నముఖములు స్థితులు సమగ్రముగా తెలియనపుడును జగన్నిత్యా భావముదయించును.

పరమసత్యము ప్రపంచసృష్టియందు ఈశ్వరుడుగ అభివ్యక్తమగును. ఈశ్వరుడు తన మాయా సృజనశక్తిచే ప్రపంచమును సృష్టిజేసి, ఈవస్తుచయ సృష్టిని ఆ పరిశుద్ధ పరమాత్మపై నారోపించును. ఇంకను సత్యబ్రహ్మము ప్రపంచ వ్యష్టిరూపముతో జీవునియొక్క అత్మగా కనబడును. జ్ఞానోదయ మైనపుడు జీవాత్మ పరమాత్మతో నైక్యమొందును. అపుడు జీవాత్మ మాయ కతీతమై పరమసత్తాలో లయమగును. కాని ప్రపంచము యదాప్రకారము ఆద్యంతములులేక ఈశ్వరునియొక్క మాయాసృష్టిగా నడుచుచుండును.

మాయ యదార్థముగను, యదార్థముగాకను యున్నది, జగము ఒట్టి భ్రాంతికాదు. అది వున్నది. కాలముతో అదినిజముగ నున్నది. కాని కడ

పటికి ఆతీతమునుండి చూచినపుడు అబద్ధమగుచున్నది. ఈశ్వరుడు మాయో
భ్రమితుడు కాకపోయినను ఆయన మాయను సృజించువాడై బ్రహ్మయొక్క
దృగ్విషయముగ కనబడుచు తుదినత్యము కా రడు. ఈశ్వరుడు తాను సృ
ష్టించిన కాలజగతికి మాత్రము నిజము. జీవాత్మకూడ యిటువంటి రెండర్థ
ములు కలదిగనున్నది. మాయ తన వ్యవహారములను మానుకొన్నచో
ఈశ్వరుడు, జగము, జీవుడుండనేరరు. కాని మాయ శాశ్వతముగనున్నది.
ఈశ్వరుడు, జగము కాలములో శాశ్వతముగానున్నారు. జీవుడు జ్ఞానములో
లయమగువరకు మాత్రముండును. ఈ సందేహార్థములు, ద్వంద్వార్థములు
యివన్నియు మనబుద్ధికతీతములై వాచామగోచరమైన విచిత్రములుగనున్నవి.
ఈశ్వరుడు మాయాజనితముగాక, అతీత సత్యమునుండి అభివ్యక్తమైన
సత్యము. అటులనే జగము, జీవుడుకూడ అతీతసత్యమునుండి అభివ్యక్త
మయినవే. ఈశ్వరుడు, మాయ, జగము, జీవుడు యివన్నియు అతీతాంశ
ములై కాలాతీతమునుండి వచ్చి కాలములో వ్యవహరించుచున్నవి. పరమ
సత్తారహస్యమెట్లు బుద్ధిగ్రాహ్యమున కతీతమో, ప్రపంచ రహస్యముకూడ
బుద్ధిగ్రహణమున కతీతము. వీని యదార్థత తెలిసికొనవలెనన్న బుద్ధికి పైన
యున్న విజ్ఞానస్తరమున కధిగమించినచో అన్ని సత్యముల యదార్థత విదిత
మగును.

బుద్ధుడు తన నిశిత సూత్ర బుద్ధిద్వారా ప్రపంచముయొక్క నిర్మాణ
మును, యీనిర్మాణమునుండి ఉపశమించు మార్గమునుమాత్రము కనుగొని,
తరువాత ముందుకుబోను తిరస్కరించెను. శంకరుడు బుద్ధునికంటెను ముం
దంజవేసి బుద్ధుని సంస్కార శూన్యానుభవమున కతీతుడై, పరమసత్యము
నకు ప్రపంచమునకు మధ్యలో నిలబడి, జగత్తుయొక్క రహస్యము భేదించ
రానిదనియు, బుద్ధిచే అగ్రాహ్యమనియు జెప్పెను. కాని బుద్ధితో జూచినపుడు

ప్రపంచము నిజముగా కనబడుచున్నందున దీనిని అనిత్యసత్యమనియు, వల సత్తయే యదార్థమనియు ప్రవచించెను. కాని శంకరులు యింకను బుద్ధి కూర్వముననున్న విజ్ఞానములోనికిబోయి, అచట స్థావరమేర్పరచుకొని సర్వమును పరిశీలించియుండినచో బ్రహ్మముయొక్క ముఖములన్నియు, స్థితిగతులన్నియు సమగ్రముగ గోచరమయి వేదవాక్కుప్రకారం సర్వము బ్రహ్మమని తన అఖండ మేధాశక్తితో నిర్ణయించెడివారు.

సకలవిధములైన సంబంధముల బంధింపబడని వలత్వముయొక్క అద్వితీయత్వానుభవమును, బుద్ధ్యనవగాహ్యమైన చైతన్యతత్వమును మనోబుద్ధులచే బహుప్రకారముల నుచ్చింపబడి, వ్యాఖ్యానింప బడుచున్నది. సత్తయొక్కటి మాత్రమే యున్నచో, మఱియు సర్వము ఆసత్తకాగా ప్రపంచము ఆసత్తనుండి వేరుపరుపరానిది యగును. ప్రపంచముకూడ సత్యమే. ప్రపంచము తన రూపాకారములలో మనకు దాని శక్తిరూపముల నిజసత్యమును విశదపఱుపనిచో, అది భేదకాలములలో వ్యవహరించు కదలికగా కనబడినచో అది అసత్యమనియు పరమసత్తా కాదనియు చెప్పకూడదు. కాని, అది పరమసత్తాయొక్క క్రమావిష్కారమైనందునను కాలములో తిన్నగా ఆభివ్యక్తమగు ఆ సత్తయైనందునను, మనబుద్ధి దాని స్థితిగతులను సమగ్రముగ నవగాహనము జేసికొనలేకయున్నది. ఈ విధముగా ఆర్థముచేసికొన్నప్పుడు, ప్రపంచము సత్తఅనియు అసత్తయనియు 'అది' యనియు 'అదికా'దనియు జెప్పవచ్చును. సత్తయొక్క యదార్థతనంతయును ఏ స్వరూపముతోగాని, స్వరూపములతోగాని ప్రపంచము విడితపరతనందున, అది సత్తకాదని చెప్పవచ్చును. అంతములన్నియు ఆంతరంగికముగ జూచిన, అనంతములే. సత్తకు ఆవిష్కరణ యవలసిన పనిలేదనియు, అందువలన జగము సత్తయొక్క ఆవిష్కరణ కాదనియు చెప్పుదురు. ఇందుకు జవాబు, సత్తకు

ఎటువంటి భ్రమతో పనిలేదనియు, అందువలన భ్రమాత్మకమైన జగమును సృష్టించవలసిన పనిలేదని కూడ చెప్పవచ్చును. వలత్త్వమున కెటువంటి ఆవశ్యకతలేదు. ఐనను వలత్త్వము తన స్వేచ్ఛచే. ఎటువంటి దానినైనను, ఏవిధముగనైనను సృష్టించవచ్చును. ఈశక్తి ఆ వలత్త్వములో యిమిడి యున్నది. కేవలత్వము శాశ్వత కాలాతీతములో తనకుతానై నిరాకారస్థితిలో నుండగలిగినపుడు, ఆ కేవలత్వము సాకారములో కాలగతిలో వ్యవహరింప వచ్చునుకూడ. జగము తాత్కాలిక సత్యమైనను అది బ్రహ్మముయొక్క ఆవిష్కారమే. ఏలన, సర్వము బ్రహ్మమైనపుడు స్థితియు, గతియు, సాకారము, నిరాకారము, ఏకత్వము, అనేకత్వము, నిష్క్రియత్వము, సక్రియత్వము అన్నియు ఆ కేవలసత్తయేయగును. గనుక, బ్రహ్మమునుండి జగమును పేరుపరచి యివి ద్వైతమని భావించుటతగదు

మనము వేరని భావించుటయు, అంతము (జగము) అనంతములో నొక స్వతఃస్థిత వస్తువని తలచుటయు, యీ భావనమాత్రమే యసత్య సత్యము (Un-real Reality) మఱేదియు కాదు. కాలాతీతముయొక్క ఆవిష్కారము కాలముయొక్క క్రమపరంపరలలో జరుగుచుండును. కాన, దాని రూపములు ఉపరితలమున తాత్కాలికముగ కనబడియుండవలసివచ్చును. అయి . అవి వానియొక్క ఆవిష్కార శక్తియందు శాశ్వతముగనున్నవి. జరూపమైన కాలాతీత చైతన్యసత్త కాలగతిరూప సంభావ్యముల నీనుచున్నది. ప్రపంచమును, దానియొక్క రూపములును సారములేని చిత్తరువులై సత్తయొక్క ఊహకల్పితములై నచో, అవి అనిత్యమగును. కాని, ఆవిష్కారము, ఆవిష్కారశక్తి నిత్యమైనచో (Eternal) సర్వము బ్రహ్మసత్తయైనచో యీ అసత్యము, భ్రాంతి, వస్తువుల స్వభావస్థితులు కానేరవు.

ప్రపంచము అనిత్యమనియో లేక భ్రాంతి యనియో చెప్పు మాయా సిద్ధాంతము, సమస్యలను విడతీయుటకు బదులు ఎక్కువ కష్టములను కలుగయును. ఈ సిద్ధాంతమెప్పటికిని ఉనికియొక్క స్థితినిగుఱించిన రహస్య సమస్యను విడదీయక, దాని విమోచనాసాధ్యతను కష్టతర మొనర్చును. మాయా సిద్ధాంతము మనలను ప్రపంచాన్ని సున్నచేసి, మానవ జీవితమును 'హేయపరచును. ప్రపంచము భ్రాంతియైనచో, మనకుకలుగు విశ్వచేతనానుభూతి, సర్వము బ్రహ్మలోనున్నవనియు, బ్రహ్మ అన్నిటిలో నున్నదనియు, సర్వము బ్రహ్మమనియు, కలుగు అనుభూతులన్నెల్ల యీ సిద్ధాంతం కల్లజేయును. అటులనే పరమాత్మానుభూతికూడ భ్రాంతియగును. ఈ వైఖరి ననుసరించియే, బౌద్ధులు ప్రపంచాన్ని, ఆత్మను, వ్యష్టిని, పరమాత్మను సర్వం కల్లయనిరి. ఈ పరిస్థితులతో, 'తత్త్వమసి', 'అహంబ్రహ్మస్మి', 'సర్వంబ్రహ్మమయం' అను మహావాక్యము అర్థహీనములగును. పదార్థ విజ్ఞాన శాస్త్రంవలె, ఆత్మవిచారముకూడ, అనుభవమూలమునను, విచారమూలమునను అన్నిటిని పరిశోధించి వాని సత్యముల నిరూపింపవలెనేగాని, ఇందుకు చిరుద్ధంగా అన్నిటిని భ్రాంతియని త్రోసిపుచ్చుట సమంజసముకాదు.

అన్నీ సత్యముల నిరూపణమునకు ప్రమాణం, ఆధ్యాత్మిక ప్రదీప్తి. ఒక సత్యమైన ఆధ్యాత్మికానుభవము అ క వ్యూహములతో పొసగు బుద్ధి యొక్క విచార ఊహాభావ అనుమానసౌధములనన్నిటిని నిహ్మలము యును.

పరమాత్మను రు మార్గములు వందలకొలదియున్నవి. మార్గాన్ననుసరించి అనుభవము సిద్ధమగును. అనిర్వచనీయమగు ఆ సత్యాన్ని ఏకాత్మ ప్రత్యయస్థారముగ కనుగొనవచ్చును. లేదా సర్వం బ్రహ్మముగకూడ కను

గొనవచ్చును. సర్వము వున్నదనియు, సర్వము లేదనియుకూడ నిరూపించ వచ్చును. ద్వంద్వాద్వందాల కతీతముగ, ఆ పరమవస్తువు సమగ్రముగ నున్నది. కనుక యీ అఖండ సమగ్రానుభూతిని బొందుటకు సాధన య వలెను. దేనిని తెలిసికొనిన సర్వము తెలిసి సర్వము బ్రహ్మమగునో అదియే పరమసత్త (Supreme Reality). కాని మాయావాదం ప్రకారము దేనిని తెలిసికొనిన అన్నియు భ్రమాత్మకమగునో అదియే పరమసత్తగ నిరూపింప బడుచున్నది :

అన్నిసత్యములు, పరస్పర వైరుధ్యములు. న్యాయమైనను వీటికన్ని టికి సామంజస్యమునొక బృహత్తర సత్యములో కూరవలెను. అన్నితత్త్వ ములు, సిద్ధాంతములు, పరమసత్తను ఒకానొక పార్శ్వమునుండియో, వివిధ పార్శ్వములనుండియో జూచుచున్నందున, యివన్నియుకూడ పరమసత్త యొక్క అ కరూపములను ముఖములను ఆవిష్కరించుచున్నందున, యివ న్నియు సత్యములే. ఇవి పరమ సత్తయొక్క సమగ్రరూపమును తెలుప కున్నను యివి తెలుపునదంతయు యదార్థమేయగును. ప్రతివ్యక్తియు తన అనుభవమునకు తగినట్లు ఒకతత్త్వము నిరూపించును. పలువిధ వ్యక్తుల, పలు విధ అనుభూతులనుండి అనంతమునకు అనంతదశలున్నవని రుజువగుచున్నది. ఒకదశలో జీవునికి కలుగు పలువిధ అనుభవములలో నొకటి ఆకర్షణీయమై ఏకాగ్రమై, మిగత అనుభవములన్నియు అసత్యములుగ కనబడవచ్చును. ఈ స్థితిలో ప్రపంచముకూడ అనిత్యముగ తోచవచ్చును. అప్పుడు సర్వముభ్రాంతి రూపకమై, ఒక నిర్గుణ అచలబ్రహ్మమే, యదార్థముగ కనబడవచ్చును. కాని, యింతటితో తృప్తిపడక, చేతన యింకను ముందుకుపోయినచో నూతన ఆధ్యాత్మిక దర్శనము కలుగును. అప్పుడు శూన్యనిర్వాణమును, విశ్వచైతన్యమును, రెంటిని సమన్వయ పరచునట్టిన్ని, ఈ రెండును దేనియొక్క

స్వసంభూతులో అట్టి పరమసత్తను కనుగొనవచ్చును. మనోభూమికనుండి విజ్ఞానభూమికకు చేరినపుడు, యీ సంపూర్ణ దృష్టి లభించును.

“దివ్యసత్త” యన మి? అను ప్రశ్నపై అంతయు నాధారపడును. మనకు కలుగు అనుభవ స్పర్శలకనుగుణ్యముగా జగము మనకు విదిత మగు చున్నది. దివ్యసత్తయు. జగత్సత్తయు వీనిని గురించిన జ్ఞానము మన మనో ఇంద్రియ బుద్ధులపై నాధారపడియుండును. ఇంద్రియములకు భూమి గుండ్రముగా కనబడదు. గనుక అది సమముగా నున్నదని నిర్ణయింపవలసి వచ్చును. కాని, నిజస్థితిలో ప్రకృతి విజ్ఞాన శాస్త్రరీత్యా, భూమి చదునుగా లేక గుండ్రముగా నున్నది. ఇట్లనేక విధముల ప్రకృతివిజ్ఞానము ఇంద్రియ జ్ఞానమును కల్గజేయుచున్నది. అటుల భౌతిక శాస్త్రజ్ఞుడు తనభౌతిక పరికర ములద్వారా కనుగొనిన నిర్ణయములనే యదార్థమనును, ఆతని దృష్టిలో జడమునుండి మనస్సు సంభవించినట్లున్ను, ఆత్మయు పరమాత్మయు అబద్ధముగనున్నవి. ఆతని ప్రకారము జడము, ప్రాణశక్తి మాత్రము యదార్థములై మనస్సు భౌతికమును చూచు ద్రష్టగనున్నది. మనోవైజ్ఞానికుడు ఇంక కొంచెము లోతునకు బోయి మనోధర్మములను కనిపెట్టును. అతనిదృష్టిలో భౌతికము మానసిక లావ్యవహారముల క్షేత్రముగనున్నది. కాని యింకను ముందుకు బోయినచో మనకు ఆత్మ పరమాత్మయొక్క యదార్థములు గోచరించును. అప్పుడు ఆత్మపై జగము ఆధారపడినట్లున్ను, మనో భౌతికములు ఆత్మకంటె తక్కువ తత్త్వములుగ గోచరించును. కాని ఆదిమ, కేవల చైతన్యము ఉనికిలోనున్న అన్నిటిని సమగ్ర దృష్టితో కౌగిలించుకొని తన నిజ సత్తా స్వరూపములుగ కనుగొని, జగమును, ఆత్మను, వ్యక్తిని వీనినన్నిటిని వీనియొక్క స్థితిగతులను, సర్వమును విజ్ఞానదృష్టితో వివాదరహితముగ జూచును.

వలత్వము హద్దుపరుపరానిది. అది రూపము. గాని ఆరూపము గాని మితపరుపరానిది. అది నిష్క్రియత్వము గాని. క్రియత్వము గాని, స్థితి గాని, గతి గాని మితపరుపరానిది. అది రూపము నావిష్కరించినచో, రూపము దానిని మితపరుప-రదు. అది, గతినీ సంభూతిని అభివ్యక్త పరచి నపుడు గతి దానిని చలింప యనేరదు. సంభూతి దానిని మార్చలేదు, అది స్వస్పృష్టిచేత తలుగ రదు. ఏ విధముగ నైనను మితపరుపబడదు. భౌతిక వస్తువులుకూడ వానియొక్క అవిష్కరణముకంటే ఉన్నతముగనున్నవి. మృత్తిక దానినుండి చేయబడిన ఘటములవల్ల మితపరుపబడదు. అటుల గాలి దానిలో సంచరించు వాయువుల. గాని, సముద్రము దానిలోసంభవించు అలల గాని, పరిమితములుకావు. ఈ పరిమితభావము మనస్సులోను యింద్రియములలోను అవి అనంతముకంటే భిన్నముగా జూచుట కలుగుచున్నది. ఈ పరిమిత భావమే మిధ్యకాని, అనంతము అంతము మిధ్యలుకావు. అనంతము, అంతము ఇవి తమ స్థితికి మనోయింద్రియములపై ఆధారపడివుండక అవి వలత్వముపై నాధారపడియున్నవి.

ఈ కేవలత్వము (The Absolute) బ్రహ్మము, బుద్ధిచే గ్రహింప నలవి గానిదై అనిర్వచ-యముగ నున్నది. ఏమియులేని అసత్తుగను, శూన్యముగను, దానిని సమీపింపవచ్చును. అటులనే దానిలో అన్నియున్నట్లుగను అది వల జ్యోతిగను, కేవల ప్రేమగను, వల సౌందర్యముగను, కేవల జ్ఞానముగను, వల శాంతినిశ్చలతగను సమీపింపవచ్చును. అటుల ప్రత్యేకముగా దానిని వల సత్తుగను, చేతనగను, ఆనందముగను, తేదా ఒ సచ్చిదానందముగను సమీపింపవచ్చును. కేవలత్వ ప్రవేశము, జగత్తును, వ్యప్తిని వీనిని తేవనుటవలన కలుగునని తలపబడుచున్నది. కాని, నిజస్థితిలో వ్యక్తి తనజుడ్రవదిమిత అహంకారమును త్యజించి తననైజ ఆధ్యాత్మిక

వ్యక్తిత్వమును ధరించినపుడు, ఆహమునకు, విశ్వమునకు, విశ్వాతీతమునకు ఆతీతుడై కేవలత్వముయొక్క ప్రాప్తి నొందగలడు.

అటులనే జీవుడు విశ్వ తనా రూఢుడై విశ్వచైతన్యమయ్యుడై, విశ్వ చైతన్యమును తనలోనికి సికొని ఊర్ధ్వమున గి అచట ప్రతిఒకదానిలో నన్నిటిని అన్నిటిలో ప్రతిఒకదానిని, అన్నియు ఒకదానిలో జూచుచు, కేవలత్వమును సమీపింప వచ్చును. కేవలత్వము సత్తునకు, అసత్తునకు ఆతీతమై సత్తునుగాక, అసత్తునుగాక యివి రెండునుకూడనై వర్ణింపనలవిగానిదై, అఖండమును అద్భుతముగను అనంతముగనున్నది.

అవ్యక్తము, వ్యక్తము రెండునుగలవు. కాని సత్య పదార్థమునుండి ఆవిష్కరించునది సత్యమై యుండవలెనుగాని, అసత్యమగుటకు వీలులేదు. అటులనే కాలాతము, కాలము రెండున్నవి, కాలములో సంభవించునది కాలాతీతములో నుండవలెను. లేకున్న కాలములో అది అనిత్యమగుటకు వీలులేదు. నా ఆత్మయు పరమాత్మయు, సత్యమైనపుడు వీనినుండి జనించు నాతలంపులు, భావనలు మిగత నా అన్నిశక్తులు, అసత్యములు కానేరవు. అటులనే ఆత్మను ధరించి, అందులో నివసించు నా శరీరము నిజమగునేకాని, జూన్యముకానేరదు. సారములేని వట్టిసీడకానేరదు. ఈ విరుద్ధములకు సమన్వయ సూత్రమే మనకాలాతీతము, కాలము. యివిరెండును వల సత్యముయొక్క రెండుముఖములై రెండును యదార్థములై కాలాతీతములో అభివ్యక్తముకానిది కాలములో అభివ్యక్తమగుచున్నది.

ఆవిష్కారమంతయు సత్తపై నాధారపడును. అది తనపైనను దాని దశాశక్తులపైన సహితము ఆధారపడును. చైతన్యముయొక్క స్థితి ననుస

రించి సత్తయొక్క స్థితికూడనుండును. నిచ్చితనముకూడ అంతర్నిమగ్న
తన యొక్క స్థితియు గతియు నైయున్నది. ఈ అంతర్నిహిత చేతనయే
నిచ్చితనమునుండి బయటికివచ్చి నిచ్చితనములో ప్రపంచమును అభివ్యక్త
పరచు చున్నది. అటుల, వలసత్తలోనికి తీసికొనిపోబడిన తనయే ఊర్ధ్వ
తనము (Superconscious) ఊర్ధ్వచేతనములో కూడ తన నిమగ్నమై,
ఒక దశలో తన్నుతా తెలియకున్నది. నిత్యసత్తతో చిత్ శక్తి కూడిన స్థితియే
పరమేశ్వరుడు.

సర్వము సత్యమైన బ్రహ్మమగుచో ప్రపంచపు ఉనికిలో కనబడు
అసత్యతకు కారణమరయవలయును. ఈ అసత్యత సత్తయొక్క స్థితికానిచో
యిది చేతనయొక్క నిర్మాణముగ, లేక క్రియగనుండవలెను. చేతనయొక్క
యొక ఆవస్థాస్థితిలో దానినిర్మాణము క్రియలు అసత్యముగ కనబడుచుండుట
నిజమే. ఇదియే మనస్సుయొక్క స్థితి. మనస్సునకు సత్యముకాని వస్తువులను
పూర్తి సత్యముకాని వస్తువులను ఊహించు శక్తి ఉన్నది. దీనికి కారణము
మన అజ్ఞానమే. ఈ అజ్ఞానమువల్ల అసంపూర్ణ ఆవిష్కారము కలుగు
చున్నది. కాని యీ అజ్ఞానము శాశ్వతమగుచో ప్రపంచమునుండి అయమగు
టయే క్రియస్కర విధియగుచున్నది. కాని ప్రపంచములో పరిణామశక్తి
యున్నది. ఈ అజ్ఞాన స్థితినుండి మనమును ప్రపంచమును, జ్ఞానస్థితికి పరి
ణతి జెందుచున్నాము. మన ప్రపంచములో ఊర్ధ్వదశకు జెందినస్థితి నిమగ్న
దశలో యున్నందున దీనినుండి ఉచ్ఛదశ ఆవిష్కరించుటకు సాధ్యతయున్నది.
కాలముయొక్క ఆవిష్కారములో క్రొత్తయదార్థతలు సిద్ధింప వీలయి యిడి
వరకు అభివ్యక్తముకాని సాధ్యతలు సిద్ధించుచున్నవి. ఇంకను భౌతికములో
తూపొందని స్థితులు అతిభౌతికములో యదార్థముగనున్నవి. ఇట్లున్నను మన
మనస్సు కండ్లకగపడు వస్తుస్థితుల యదార్థములనును, కాని మిగత

సంభావ్యతలను యింకను సూక్ష్మదశలో సత్తారూపకముగ నున్నవానిని యదార్థమనదు, కనుక. అసత్యత పూర్ణజ్ఞానములేని మనమనస్సు నందున్నదేకాని. అసత్యత అనునది ఎక్కడనులేదు. పై విచారణవలన సర్వము బ్రహ్మమనియు. ప్రపంచము మిథ్యకాదనియు లుచున్నది.

స్థితిరూపకముగను. వేరుగను. నిరాకారముగనుండు ఆత్మకు ఆవల మహోన్నత తనయున్నది. ఈ బృహత్ చైతన్యములో నిశ్చలతయు విశ్వకార్యకలాపము యీ రెండును కలిసికొని ఏకముగనున్నవి. స్థితిరూపకమైన సత్త (Static Self) దివ్యసత్త (Divine Reality) యొక్క ఒకపార్శ్వము మాత్రమేయగును. ఈ స్థితి రూపకమైన సత్త ఒక అంతస్తు మాత్రమేయగును. దీనిలోనున్నప్పుడు, దీనికావలబోనపుడు దీనినే తుదిమెట్టుగానెంచి మాయావాదులు జగమును మిథ్యగా భావించిరి. కాని మానవుడు ఆ బృహచ్ఛైతన్యమును చేరినపుడు విశ్వస్థితి, రూపము, జీవితము, మనస్సు యివన్నియు ఆకస్మికములుగ కనబడక అర్థవంతమగును. ఊర్ధ్వగతిలో సహితము రెండంతస్తులు అధిమానసము, అతీతమానసమనునవి యున్నవి. కాని అతీతమానసస్థితిని చేరినపు మానవునికి విశ్వస్థితిగతులయొక్క నిజస్వభావ సత్యములు సమగ్రముగా గోచరింపగలవు.

శంకర, అరవింద విజ్ఞానములు :

శంకరుని విజ్ఞానము, సత్యముయొక్క ఒక భాగమును మాత్రమే తెలుపుచున్నది. పరమసత్తాయొక్క విజ్ఞానానుభూతిని ఉనికియొక్క కేవల నిశ్చలస్థితి మూలమున. ఆధ్యాత్మిక మనస్సు పొందిన ఉపలబ్ధియే. ఇది. శంకరుడు ఆధ్యాత్మిక మనస్సుద్వారమున పరమసత్తకు బోయినందున, జగత్తు

యొక్క మూలమును, జగమును సమగ్రముగ వివరించ - క. యివి మాయా జనితములనియు, మిథ్యయనియు వివరించెను. పరమ సత్తును స్థితిరూపకము గను, గతి రూపకముగను (Static and Dynamic) ఉభయ పక్షముల ద్వారా నుపలబ్ధి పొందనపుడు, వస్తువులయొక్క యదార్థ మూలమును సగుణ బ్రహ్మముయొక్క యదార్థతను, అనుభవించను వీలుకాదు. ఈ పరిస్థితిలో పరమసత్తుయొక్క శక్తి మిథ్యాశక్తి మాత్రమై, ప్రపంచము అగ్రాహ్యమై, యీ విశ్వమొక వింతరహస్యమై, శాశ్వత పరబ్రహ్మముయొక్క శక్తి శాశ్వత ఉన్మాదమై వెణ్ణితనముగ కనబడును. మానవతర్కము దీనికెంత సాయపడి నను, జగద్రహస్యము అనిర్వచనీయ మగును. పరబ్రహ్మను ద్వివిధరూప ములైన సత్తు, చిత్-శక్తి మూలమున, ఆంతరికముగ నుపలబ్ధి పొందినచో, సమగ్రజ్ఞానము లభించును. తాంత్రికులు యీ రెండవపక్షము నవలంబించి పెంపొందిరి. ఈ వేదాంత, తాంత్రిక ఉభయసత్యముల సమ్మేళనము , పూర్ణజ్ఞానము సిద్ధించును.

భగవద్గీతలో, (1) పురుషోత్తముడు (2) జీవుడై, ప్రపంచమును భరించు పరాశక్తి, అను నీ రెండువిషయములను గుఱించిన పూర్ణజ్ఞాన బోధ కనబడుచున్నది. ఈ రెండును, - పురుషోత్తమ పరాశక్తులు, - అనాదియై, వేరుపరుపరానివై, ఏకముగనున్నవి. పరాశక్తి ప్రపంచమును వెలువరించును. అది ప్రపంచములో భగవత్సత్తాను. ఈశ్వరునిగ అభివ్యక్తపరచి, అతని ప్రక్కననే ఈశ్వరశక్తిగా ప్రత్యక్షమగును. ఇంకొక విధముగా చెప్పవలెనన్న పరమసత్తయే, తన పరమచైతన్యశక్తి మూలమున, ఈశ్వర-ఈశ్వరి ఆత్మ-ఆత్మశక్తి, పురుష-ప్రకృతి, జీవ-జగత్తులుగా అభివ్యక్తమగుచున్నది. మనస్సు ఉపలబ్ధిపొందనగు పూర్ణజ్ఞాన మిదియే, అతీత మానసములో యీ సమస్యలకు చోటేలేదు. మనస్సు విభేదములను దివ్యసత్తుయొక్క పక్షము

సత్తా. యీ రెంటిలో దేనికిని కట్టుబడదు; ఏలన అది అపరిమితమై రెంటిని కలిగియున్నది. దివ్యసత్తాయొక్క శక్తి నిశ్చలతలోను కర్మ యందును స్థితి యందును, గతియందును సర్వదాయున్నది.

దివ్యపరిణామము పొందుటయే మనయునికియొక్క లక్ష్యము. శరీర ప్రాణ, మనస్సులనుండి ఊర్ధ్వగతిలో విజ్ఞాన కోశమునుజేరి విజ్ఞానశక్తి మూలమున శరీర, ప్రాణ, మనస్సులను విజ్ఞానమయ మొనర్చుటయే మన పరమావధిగ నున్నది.

అరవింద, శంకరాచార్య తత్త్వవిశిష్టతా సంధానము

వేదాంతము అనేక రీతులుగనున్నది. వ్యక్తియొక్క ఆధ్యాత్మికానుభవముల ననుసరించి తత్త్వములు, మతములు, ప్రయోగములు ప్రపంచములో స్థాపింపబడినవి. ఒకే సత్యము అనేక విధములుగ నిర్ణయింపబడినది. ఇప్పుడు మనము శ్రీ శంకరవేదాంతమును శ్రీ అరవింద వేదాంతమును వీటికిగల విశిష్టతల గుఱించి పరిచింతము :

శంకరులది అద్వైత వేదాంతమని పిలువబడుచున్నది. ఇందులో ముఖ్యముగా బ్రహ్మము సత్యమనియు, జగము మిథ్యయనియు చెప్పబడుచున్నది. అదియునుగాక యీ ప్రపంచమంతయు మాయాన్వితమనియు, కైవల్యజ్ఞానము కలిగినపుడు, జగదాభాసము గోచరించుననియు చెప్పబడుచున్నది.

శంకరులబ్రహ్మము సచ్చిదానందముయొక్క స్థితిస్వరూప నిరూపణము ఇది దేవుడు. ప్రపంచము, జీవుడు, మాయ, దేశము, కాలము మొదలగు సకల ఆద్యంతములుగల జగమునకు ఆతీతమైనది. ్రఅరవిందుల బ్రహ్మము స్థితి. గతి, రెంటియొక్క స్వరూపమైనట్టి సచ్చిదానందము. ఆతీత మనస్సు, అది ఆతీతము, సమస్తము, వ్యస్తము; సత్త, సంభూతి. వీరిదృష్టిలో బ్రహ్మము శాశ్వత సృజన శక్తియుతమై ఈ సృజనశక్తి బ్రహ్మముయొక్క సమగ్ర భాగమై, నిజమైన ప్రపంచమును సృజించుచున్నది. శంకర బ్రహ్మమన్ననో, దేవుడు, జగము. మాయ మొదలగు వాటి నన్నిటిని కల్లయని కేవల నిర్గుణ సత్తనే సత్యమనును. అది సృష్టిని పరిణామమును అనిర్వచనీయ మనియు సర్వము మాయాజనితమనును, శ్రీఅరవిందులు మాయను వాచామగోచరమని చెప్పడు. దానిని బ్రహ్మముయొక్క ఆంతరిక సత్తగా ఆయన భావించును. బ్రహ్మము శక్తి, శివుడు, కాళి, కృష్ణుడు, రాధ యివి ఒకటిగాని రెండుకావు. సత్తలో శక్తి స్థితిరూపముగను గతి రూపముగను యున్నది. దాని స్థితి యందు అది లేకపోలేదు; అప్పుడు అణగియున్నది, గతియందునులేకపోలేదు; అప్పుడు వ్యవహరించు చున్నది. ఈ శక్తి వేటువస్తువై, బయటనుండి బ్రహ్మములోనికి ఏదో ఒక సమయమున వచ్చునని చెప్పుట సరికాదు. బ్రహ్మమునకున్న స్థితిగతులు సనాతనము, శాశ్వతము. వీటిలో యేదియు విభ్రమము మిథ్యకాదు, గనుక శ్రీఅరవిందులు పూర్ణసత్యమును, పూర్ణ యోగమును, దివ్యజీవనమును నిరూపించినారు.

శంకర వేదాంతములో ఆత్మకు ద్వైతము నిరూపింపబడలేదు. అది ఎప్పుడును ఏకమై, నిత్యమై, అఖండమై పరిశుద్ధమైయున్నది. దీనికి అనే కత్వము సంభావ్యముకాదు. ్రఅరవిందులు ఆత్మకు ఏకత్వము, అనేకత్వము నిత్యత, అనిత్యత, సమష్టి, వ్యష్టి అద్వైతము, ద్వైతము, అంతర్నిహిత, పరి

జామము మొదలగునవి వున్నవని చెప్పును. ఇది ప్రపంచమును సృష్టించి, సమష్టియగును. పురుషుడై వ్యక్తిత్వార్థా వ్యష్టి అగును. వ్యష్టి యందును, సమష్టియందును, తన ఆత్మ, ఎల్లెడల చూచుచు, అన్నిటిలో ప్రవేశమయి యున్నది. బ్రహ్మము ఏకముగనుండి అనేకమగుచున్నది. ఈ ఆత్మ అతీత సమస్త వ్యస్తములయందు ఏకకా నముగా నివసింపగలదు, వ్యవహరింప గలదు. పీలన చైతన్యముయొక్క స్థాయియు నిట్టిదే. లేదేని విశ్వమెట్లు నిలుచును? సృష్టికతీత మైనట్టిదే సత్యమనియు, సృష్టి యసత్యమనియు మాయావాదము సమర్థించును.

ప్రకృతిని శంకర మతమువారు అబద్ధ (మిథ్యా) మందురు బ్రహ్మము అద్వైత సత్యమైనందున, అనేక రూపనామములలో కూడిన ప్రకృతి అబద్ధ ముగా కనబడు నదియగును. ప్రకృతి బ్రహ్మముయొక్క ప్రాతిభాసికమై, మాయయొక్క పరిణతిగనున్నది. మాయ యనగా, లేనట్టిది యున్నట్టుగ కనబడునది. అరవిందులు ప్రకృతిని ప్రాతిభాసకమనడు. పురుష ప్రకృతులు రెండును సత్యమనియు, అనాదియనియు రెండును సత్యములనియు శ్రీఅరవిందులనును. అతీత మానస తనలో ద్వంద్వములు, భేదాదము లన్నియు సమన్వయ పరచబడి, ద్వైతమద్వైతమగును. దివ్యసత్త తన అంతర్నిహితయొక్క పరమావధియైన జడమునుండి పరిణామక్రమమున ఉత్తరోత్తరముగా నావిర్భూతమగుచు, ప్రాణమనోధాతులను వ్యక్తము యుచున్నది. ఈ పరిణామము ముందుకు జోయెనేని వీనికన్న సూక్ష్మతరములును, శక్తి మత్తరములును అగు స్వతఃస్ఫురణము, అధిమానసము అతీత మానసము(విజ్ఞానము Super-Mind) వ్యక్తములగును. చైతన్యమునకును, జడమునకు సత్తకును సంభూతికిని తోచు విరోధమంతయు ఈ విజ్ఞానము సందంతరించుచున్నది.

శంకరుల ప్రకారము అధ్యాసమనగా, ముందెచటనో జూచినది జ్ఞాపకము మఱల కనబడుట, అనగా కాని వస్తువున్నట్లుగ తెలిసికొనుట, (అతస్మిన్ బుద్ధిః) ద్వైతములేని బ్రహ్మయొక్కటియే యున్నప్పుడు అధ్యారోపితమైన వస్తు వెచటినుండి వచ్చును? దీనిని నిరూపించుటకు శంకరులు మాయను కల్పించి, బ్రహ్మము సత్తుఅనియు, మాయ అసత్తునియు నిర్ణయించెను. శ్రీఅరవిందులు బ్రహ్మనుండి మాయను నిషేధింపక, మాయకూడ నిజమనియు, మాయ బ్రహ్మయొక్క వేటుపరుపరాని యదార్థ, సృజనశక్తియనియు, సత్యద్వైతమును (True-Adyaita) అనగా సర్వము బ్రహ్మమనియు దానిని ఆత్మ-అనాత్మ, సత్తు-అసత్తులుగా విడదీయరానిదనియు, బ్రహ్మయొక్కటియే యన్నచో, సర్వము బ్రహ్మమనియు చెప్పును. సచ్చిదానందమనగా అతీత, సమస్త వ్యస్తములయొక్క సంయోజనా ఏకత్వము, బ్రహ్మము ప్రపంచములోను, వ్యక్తిలోను తనశక్తి వ్యవహరించు చున్నది. గనుక జగమునందేదియు అసత్యముకాదు. ప్రతివస్తువు అనంత సంభావ్యతలతో నిండియున్నది.

శంకరుల ప్రకారం ముక్తియనగా బుద్ధి, అహంకారము, పాపము, యింద్రియములు, శరీరము, ప్రపంచము, వస్తు వ్యవహారములు వీటినన్నిటిని అసత్యమని తలచి, కేవల నిర్విష, అఖండ బ్రహ్మలో నమగుటయు, ఎల్లప్పుడు ఏకము, అద్వి యముగానున్న వస్తువును తెలిసికొనుట, అందులో స్వముక్తికే ప్రాధాన్యము కలదు. శ్రీఅరవిందులన్ననో, వ్యక్తిగత ముక్తికి గాక, విశ్వమానవ ముక్తికిని ప్రాధాన్యము నిచ్చును. ఏలన వ్యష్టియు, సమష్టియు నొక్కటేగాన సమగ్ర ముక్తికై మానవప్రయత్న మవసరమని ఆయన చెప్పును. అతీతముతో ఐక్యత బొందినపుడు విశ్వములోని సమస్తమును త్యజించక, సమస్తమునకు కూడ ముక్తి నభిలషించవలెను. ముక్తి

యనగా, జగము నుండి పారిపోవుటయు ప్రపంచముతోటి సంబంధముల విడనాడుట కాక దివ్యజీవనము, వ్యక్తిలోను సమస్తములోను, ప్రపంచము లోను నెలకొల్పుటయే.

శ్రీఅరవిందుల ప్రకారం అతీతమును కనుగొని జగములోనికి వచ్చి దానిని స్వాధీనపరచుకొని భగవచ్చక్తి చైతన్యానందములతో యునికినందంత టను పైన క్రింద సర్వత్ర విహరించుటయే, ప్రపంచము మాయ కాదనియు మాయాశక్తి బ్రహ్మముయొక్క సచ్చిదానంద స్వరూప సమగ్రభాగమనియు, ఆయన చెప్పును.

ముక్తికి ప్రధానమైన మార్గము జ్ఞానయోగమని శంకరతత్త్వము నిరూపించును. జ్ఞానాన్ని సర్వకర్మలను భస్మీకృతము జేసిన ముక్తినిచ్చును. గనుక వైరాగ్య విచారణలకు ప్రాముఖ్యత శంకరతత్త్వములోనున్నది. “భజ గోవిందము” “వివేకచూడామణి” మున్నగు గ్రంథములలో సన్యాసమునకు ప్రాముఖ్యత యివ్వబడినది. కాని శంకరులు మహాతాంత్రిక యోగియు పరమ భక్తుడనకూడ వారి మహోన్నత స్తోత్రరత్నావళి నుండి తెలియనగును. అటులనే ఆయన స్థాపించిన మఠములనుబట్టి, సిన కార్యములనుబట్టి శంకరులు గొప్ప కర్మయోగి యని తేలుచున్నది. కాని ఆయన వ్రాసిన భాష్యములలో భక్తి, కర్మల ప్రాధాన్యతను నొక్కి చెప్పకుండబోవుట మన దురదృష్టము.

అటులనే ఏకత్వా కత్వములను, సక్రియత్వ నిష్క్రియత్వములను సమన్వయపరచు వాక్యములు శ్రీ శంకరులు ఈ క్రిందివిధముగ వారు వ్రాసియు, ఈ భావమును సమగ్రముగ వారనుసరించి విశదీకరించకుండుట గూడ మన దురదృష్టము.

“అస్తినాస్తీత్యా ద్యాశ్చయానంతో వాఙ్మనసోయేర్భేదా యత్రైకం భవతి....అస్తినాస్తి, ఏకంనానా, గుణవగుణం. జానాతినజానాతి, క్రియావద క్రియం, ఫలవదఫలం, స జం నిర్భీజం, సుఖం దుఃఖం, మధ్యమమధ్యం శూన్యమశూన్యం, పరోఽహమన్య ఇతివా సర్వవాక్రప్రయాత్యయా గోచరే స్వరూపే యో వికల్పయతు మిచ్ఛతి. సనూనం ఖమపి చర్మవద్వేష్టయితు మిచ్ఛతి సోపాన మివచపద్భ్యామాఛోధుం, జలేచభౌచ మీనానాం, వయసాంచ పదం దిదృక్ష”.

“కలదు లేదు లోనగు వాఙ్మనస దములేన్నిగలవో అవన్నియునేచట చేకమగునో....కలదు లేదు, ఏకము అ కము, సగుణము అగుణము, ఎఱుక కలది ఎఱుకలేనిది, సక్రియము అక్రియము, ఫలము కలది ఫలము లేనిది, సఖీజము నిర్భీజము, సుఖమైనది దుఃఖమైనది, మధ్యము అమధ్యము, శూన్యము అశూన్యము, ఆది పరము దానికంటె ను అన్యుడను అనిగాని, అన్నిమాటలకును తలపోతలకును అందని స్వరూపము విషయమున ఎవడు వికల్పింప నెంచునో అతడు నిజముగా నాకాశమును చర్మమునువలె చుట్ట బెట్ట గోరుచున్నాడు. మఱియు దానిని మెట్లనువలె పాదములతో ఎక్కగోరు చున్నాడు. నీటియందును మింటియందును చేపలయొక్కయు పక్షుల యొక్కయు అడుగుజాడలను చూడదలచుచున్నాడు....”.

అరవిందులు అన్నియోగములను సాధించి పూర్ణయోగ దివ్య విశా తత్త్వములను నిర్ణయించెను. ఇవి సర్వవేదాంతమునకు తంత్రశాస్త్రమునకు సమగ్రదర్శన ప్రయోగములుగనున్నవి. శ్రీ అరవిందుల తత్త్వము సంయోజ కాద్వైతమని చెప్పవచ్చును.

శంకరారవిందులిరువురును మహా మేధాశక్తి గలవారనుటతో సందియములేదు. వీరిద్దరు గొప్ప తపస్సంపన్నులు, ధీరులు, మహామానవులని చెప్పవచ్చును. వీరిద్దరి తత్త్వవాఙ్మయముల నెల్లరుపరించి, పీలై నంతవరకు సమన్వయపఱచి, పురోగమించుట మన విధియైయున్నది.

మాయావాదము, శక్తివాదము :

త్రికాలములైన భూత భవిష్యద్వర్తమాన కాలములందును, నాలుగవస్తలైన జాగ్రత్స్వప్న, సుషుప్తి, తురీయములందును మార్పుజెందని పరవస్తువే సత్యమైనది, యదార్థమైనదని శ్రీ శంకరులందురు. అతీతానుభవమగు నిర్విశేషజ్ఞానమే నిక్కువమనియు, మిగతవన్నియు మిథ్యలనియు, ఉండుటయను సచ్చిదానందమే నిజమనియు 'అగుట' యను జగత్ప్రపంచము అసత్యమనియు శంకరమతము. ఈ తత్త్వరీత్యా, పారమార్థికము, వ్యావహారికము, ప్రాతిభాసికము యను మూడు భూమికలు సత్తాకున్నవి. ఊర్ధ్వభూమిక, క్రింది భూమికను అసంగత మనును, కాదనును. ఉపాదానము, కార్యాపత్తి సమసత్తాకు చెందినపుడు పరిణామము కలుగును. ఉదాహరణము మృత్తిక, ఘటము, పాలు, పెరుగు. పాలు ఉపాదానము : పెరుగు కార్యజాతము. ఉపాదానమునకు, కార్యజాతము విషయమైనపుడు, అనగా ఒకటి వ్యావహారికమునకు, యింకొకటి ప్రాతిభాసికమునకు చెందినపుడు, వివర్తము సంభవించును. ఉదాహరణము : రజ్జు, సర్పము - రజ్జువుయొక్క సత్తా, వ్యావహారికము రజ్జు-సర్పము, ప్రాతిభాసిక మగుచున్నది. అదే కారణముచే రజ్జువు, జగత్ప్రపంచము, శుద్ధచైతన్యముతో పోల్చినపుడు వివర్తమగుచున్నది. మార్పులేమియే సత్యమైనపుడు తురీయావస్థతప్ప మిగత అవస్థలైన జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్తులు అనిత్యమగు చున్నవి. ప్రపంచములు వచ్చుచు

పోవుచున్నవి. గనుక యివి యదార్థముకావు. మార్పుజెందని పరవస్తు వొక్కటియే యదార్థమైనది.

శాక్త అద్వైతవాద ప్రకారము శక్తియు, శక్తిమాన్ యీ రెండును ఒకటే. అగ్నికాలును అని చెప్పుదుము, కాని కాలుట అనునది అగ్నియే, అగ్నివేరు, కాలుటవేరు కాదుకదా? అఖండ పరమస్థితిలో శివశక్తులు అవినా సంబంధము కలిగి ఒకటిగనున్నవి. క్రియారూపకమగు బ్రహ్మమే శక్తి యనబడును. క్రియలేనపుడు పరమస్థితిలో శివశక్తులు ఒకే తత్త్వముగ నున్నవి. శివుడు చిత్తుగను, శక్తి, చిద్రూపిణిగ నున్నవి. ప్రపంచ సృష్టికిముందు నాదస్పందనములేని స్థితి అది. పరవస్తువు రెండుదశలు కలిగి యున్నది; ఒక దశలో అది మార్పులేనిదియు, యింకొక దశలో అది మార్పు నొందునదియుగ నున్నది. ఏకములో అంతర్నిహితమైన పదార్థమే, భేద ములో రెండుగా కనబడుచున్నది. అందువలన బ్రహ్మము నుండి జగత్తు ఉద్భవించి ఈ రెండింటికి సంబంధమేర్పడి యున్నది.

జీవుడు మాయతో కూడిన, అసత్యములైన మనోశరీరములు ధరించిన ఆత్మస్వరూపుడని శంకరులనును. గనుక ఈశ్వర సంయోగమునకు, జీవుడు మనోశరీరములను విసర్జించవలెను. శ్చాయుడు దేనిని విసర్జించడు. జీవాత్మ శివుడనియు, అతని మనోశరీరములు శివశక్తియనియు యితడు తలచును. - వాత్మ, పరమాత్మ ఈ రెండును శివశక్తులే. జీవాత్మ అనేకముగ నున్నది. పరమాత్మ ఏకముగనున్నది. గనుక వుడు బ్రహ్మము కానట్టి అసత్యముతో కప్పబడిన ఆత్మగాక, తన స్వశక్తితో కూడుకొన్న ఆత్మయే యగును.

శాక్తేయులు, మాయావాదులు, వీరిరువురు పురుష ప్రకృతుల రెండింటిని అంగీకరించుచున్నారు. కాని మార్పులేని ఆత్మయును ఏకమునకు, మార్పుజెందు బహుత్వముగల శక్తికి, సామంజస్యము కుదుర్చుటలో వీరిలో భిన్నాభిప్రాయములు కలిగినవి. జగత్తునునది మాయాకల్పితమై, దీనికి కారణమరయుట నవసరమని మాయావాదులందురు. శాక్తేయులు, సృష్టికి పూర్వపు స్థితిని చణక గింజకు పోల్చుచు, ఈ గింజలోని రెండువిత్తనములు, శివశక్తులవలె ఒకే పొట్టుక్రింద అణిగియున్నట్లు చెప్పుదురు. ఈ ద్వైతరూపముతో నున్న ఏకమయొక్క మైదున స్పందనముచే నాదము, తద్వారా బిందువు ఉత్పన్నమై, దీనినుండి క్రమముగా జగత్తు పుట్టుచున్నది. నిజస్థితిలో శివ శక్తులు రెండు ఒకటిగానుండి, యివెప్పుడు వేరుపరుపరానివి. ఈ శక్తియే ఆనేక రూపముల సృజించును. వీటిపైకి ప్రధానమైనవి చిత్-శక్తియు, మాయాశక్తియు. మాయ అనగా ఒక గొప్ప వింతయైనట్టి అతనముకాదు. ఇదియొక సత్తు కానటువంటి, సదసత్తుకానటువంటి, అబ్రహ్మము కాదు. మాయ యనునది శక్తియొక్క రూపము. అది నిత్యవస్తువైన శివ స్వరూపమే. మాయా స్వరూపము, బ్రహ్మమే, చైతన్యమే యగును. అది బ్రహ్మమైనందున సత్యమే యగుచున్నది. తన స్వరూపమును మరుగుపరచడము ద్వారా దాని శక్తులుద్భవించును.

శంకరులు ఒక సత్యము, ఒక సదసత్తు తన, వున్నవని చెప్పుదురు, అచేతనముగా కనబడు దానిపైన సత్య తనయొక్క ప్రకాశము పడినపుడు అది చైతన్యము కలిగినదిగా కనబడుననియు, దీని, చిదాభాసమని శంకరులందురు. కాని శక్తివాదము ప్రకారము అచేతనముగా కనబడునదంతయు, శక్తి తనయొక్క చేతనను మరుగుపఱుచుట గోచరమగు నొక యంశమనియు నిజముగా సర్వము సతనమే. శక్తి బ్రహ్మమా? బ్రహ్మముకాదా?

అది బ్రహ్మముయొక్క శక్తి అయినపుడు అది అసత్యము కానేరదు. ఏలన సత్యమైన బ్రహ్మములో అసత్యమెప్పుడుండ రదు. శక్తి, తనావంతముగ నుండవలెను. లేనిచో బ్రహ్మములో అ తన మున్నట్లగును, గనుక శక్తి బ్రహ్మమే. “ సర్వం ఖల్విదం బ్రహ్మ ” సర్వము బ్రహ్మ మున్నప్పుడు బ్రహ్మము ప్రపంచము, రెండును నిజమే. తనాయతమైన శక్తి ప్రపంచ కారణమైనపుడు అ తనమునకు చోటులేదు.

శాక్తేయులు, మాయావాదులు, బ్రహ్మము రెండు దశలుగనుండు విషయములో ఏ భావము చూపుచున్నారు. ఒక దశలో బ్రహ్మము అతీతము గను (Transcendent) యింకొక దశలో సృష్ట్యాత్మకముగను, అంతర్ని హితముగ నుండుట వీరంగీకరించుచున్నారు. సాంఖ్యమతములో నున్నట్లు ప్రకృతికి యదార్ధత, స్వాతంత్ర్యము, శంకరమతములో లేదు. మఱియు బ్రహ్మమును శక్తితో కూడిన ఈశ్వరుడుగా నొకవైపు, మఱియొక వైపున శక్తిరహితమాయగను శంకరులు చూచుచున్నారు. వీరు మాయయనునది, యొక అనిర్వచనీయ ఆచింత్య రహస్యమనుచున్నారు. మాయ సనాతన మిథ్యాభూతముగ నున్నదనియు సత్తుగాని, అసత్తుగాని ఏదోయొకటిగ నున్న దని వారందురు. అది బ్రహ్మమునందలి భాగము కాకపోయినను బ్రహ్మముతో సంబంధము కలిగి ఈశ్వరాంశ సంబంధమైన భ్రమాశ్రిత మాయగనున్నది, అది సదసత్తుగ నున్నది. అ తనమైన ప్రకృతి లేక మాయలో, సచేతన మైన పురుషుడు లేక బ్రహ్మముయొక్క ప్రతిబింబమువలన ప్రపంచము కలుగుచున్నది, ఈ విధముగ అ తనము స తనముగ కనబడినట్లు చేయ బడుచున్నది, ఇదియే చిదాభాసము.

మాయ మిథ్యారూపముగ నున్నది. ఐనను అది అభావముగ లేక

టియే చిత్తుగను, మాయాశక్తి స్వరూపముగను యున్నది. సర్వము చైతన్యమే (All is Consciousness).

కాని, వస్తువులలో అచేతన కనబడుచున్నదిగదా ఎందుకు? చైతన్యముతో కూడిన శక్తియే, తన- తనను మితపరచుకొని, జగదభివ్యక్తికొరకు రూపములను సృష్టించుటకును, తనచేతనను, మరుగుపరచుచున్నది. అనగా మనో జడములుకూడ వాటి మూలస్వరూపములో చిత్ స్వరూపములైనను, అవి అచేతనముగనో, హద్దుకలిగినవిగనో, చేతనయొక్క అవరణ శక్తి యగు మాయాశక్తి ప్రభావముచే కనబడుచున్నవి. వివిధ రూపములతోనుండు ప్రపంచమంతా శక్తిమయమే. అది అత్మ మనో జడములుగ కనబడుచున్నది.

జగదభివ్యక్తికిముందు మహాసత్తా యుండినది. శక్తిలేని స్థితియేలేదు. 'ఉండుట'యందు 'అగుట'యందు శక్తియున్నది. అభివ్యక్తముగాక, స్వరూపములో నున్నపుడు, శక్తిని చిన్మయి, ఆనందమయి యందురు. సృష్టికి పూనుకొన్నపుడు, మహాసత్తా నుండి ఆద్యశక్తి విజృంభించి, మనోప్రాణ జడములుగ వ్యక్తమగును. ఈ ఆద్యశక్తి, రూపాతీతముగ నున్నను, అనేక రూపములను సృజించి, పోషించి లయమొనర్చును.

మాయావాదానుసారము మనోజడములు వస్తుతః అచేతనముగనున్నను చిదాభాసమువలన, చేతనాయుక్తముగ నున్నటుల కనబడును. శక్తి వాదము రీత్యా యివి వస్తుతః, అనగా వాటిమూలమున చేతనా సహితముగ నున్నను అవి, ఆ తనముగనో, లేక మితచేతనముగలవిగనో, చేతనాశక్తి తననుతాను మరుగుపరచుకొని మాయాశక్తి యగుటవలన కనబడును. గనుక చిదాభాసమునకు అవశ్యకతలేదు. బ్రహ్మము తన రూపమును నిషేధించుకొనుదశలో

మాయాశక్తి యగుచున్నది. శంకరులు, ఈశ్వరుడు అచేతనో మాయతో సంబంధము కలిగియుండుననగా, శాక్తేయులు ఈశ్వరుడు తనకుతానే, మాయాశక్తి రూపముగ యున్నాడు అందురు.

శక్తి తత్త్వము మహాన్నతముగను, శక్తివంతముగ నున్నది. ఇది ప్రపంచమునంతటిని, శివశక్తి, దేవదేవీ స్వరూపములుగను, మనకు గోచరించు జగత్తుగను, యదార్థముగను జూచును. ఇది దేనిని తూలనాడదు. దేనిని నిరసించదు. ఇది మనకు స్థిరబునాదులు తోర్చి, ప్రపంచము నిత్యమనియు యిందుండి పతాయనమగుట మంగళకరముకాదని చెప్పును. మాయావాదము వలన పలువురు భ్రమచిత్తులై, ప్రపంచమునువీడి, సన్యాసధరము నవలంబించు చున్నారు. ప్రపంచమంతయు, భగవానుడనియు, భగవతియనియు, తెలిసికొన్నపుడు జగత్తును వీడిపోనక్కరలేదు. సర్వము సత్యం, శివం, సుందరమని అనుభూతిపొంది, దివ్య వనము చేయవచ్చును. శక్తి తత్త్వము పూర్ణాద్వైతమును మనకిచ్చును. మాయావాదముకంటె, శక్తివాదము శ్రేష్ఠమని జెప్పవచ్చును.

తం త శాస్త్ర సారము :

జీవబ్రహ్మల ఐక్యమే ముక్తి. జీవాత్మయు, పరమాత్మయు నొకటే యని తెలిసికొనుట మూలవిద్య. మానవుడు ఖోద్ర బ్రహ్మాండము, ఈ లోకముతో నున్నదంతయు, జగత్తుతోని యితర లోకములతో నున్నది. ఇచ్చట నున్న దితరచోటులోనున్నది; ఇచట లేనిదెచటను లేదు. (యద్ యిహస్తి తదన్యత్రా, యాన్ నేహస్తి నతత్ క్వచిత్).

ఆత్మ, మనస్సు, జడము—మానవుడివన్నియునై యున్నాడు. ఆత్మ ఏకము. ఇందులో గుణభేదములులేవు. మానవునిలోనుండు ఆత్మ ప్రతి వస్తువులోనుండు ఆత్మయే, పూజింపదగిన యీ వస్తువే దేవుడు, శివుడు, అత్మపూర్ణము అఖండముగనున్నది. మనోభౌతికములు (Mind and Matter) యీ పూర్ణములోని అంశములు. ఇవి ఖండము అపూర్ణముగ నున్నవి. ఆత్మ అపరిచ్ఛిన్నముగను, అరూపముగ నున్నది. మనోభౌతికము లన్ననో, పరిచ్ఛిన్న రూపములతోనున్నవి. ఆత్మ అచంచలము, మార్పులేని దిగ నున్నది. మనోభౌతికము లెల్లప్పుడు చలనముగలవై, మార్పునొందు చున్నవి. పరిశుద్ధ తన, చిత్తులేక సంవిత్తుగ నుండగా, భౌతికము దీనికి వ్యతిరీక్తముగ నున్నది. మనస్సుకూడ పరిమిత చైతన్యము కలదై యున్నది. చిత్తు అమనస్కుయైనను, దీని యాధారములేని మనస్సులేదు. చేతన చిత్తును పరిమిత మొనర్చక పోయినను, ఆ తనయొక్క యొక తత్త్వము, దీనిని పరిమిత మొనర్చుచున్నది. అ తనమగు మనోభౌతికములలో రూపొందిన శుద్ధ చైతన్యమే మానవుడు.

పరమసత్యము, చిత్తు, లేక సంవిత్తు, దీనినుండి దీనిశక్తి మూలమున మనోభౌతికములు (Mind and Matter) కలుగుచున్నవి. ఈ శుద్ధ చైతన్యమే శివుడు. ఆయనతోనేకముగనున్న ఆయన శక్తియే, ప్రపంచమునకు మాతయగుదేవి. ఈశక్తి, మానవశరీరములోని క్రింది చక్రమైన మూలాధారములోనుండి, పైన తలలోనున్న సహస్రదళ చక్రములోని శివుని పొందుచున్నది. సాధకుని శరీరములో శివశక్తుల సంయోగమే పూర్ణయోగము.

వేదము, “సర్వం ఖల్విదం బ్రహ్మ” అనగా, ఇదంతయు అనేక బ్రహ్మాండమంతయు బ్రహ్మమని చెప్పుచున్నది. అనేక స్తోపానములొకటి

యగుననుటయే సర్వదర్శనసారము. తంత్రశాస్త్రరీత్యా, దేవి, “ఏకానేకాక్షర కృతిః” అనగా ఏకముగను అనేకముగనునున్నది. అనేకముగ కనబడు, ఏక సత్యముయొక్క స్వరూపమేమి? ఇది సచ్చిదానందము. చిత్తు (సంవిత్తు) సత్తుతో నొకటిగనున్నది. కాని సాధారణ అనుభూతిలో యివి పేలుగా నున్నట్లు గోచరించును. జీవాత్మయొక్క చేతన, మాయ కప్పబడినందున యీ భేదభావ ముదయించుచున్నది. కాని పరమాత్మానుభూతి కలిగినపుడు యీ భేదము లయమగుచున్నది. ఇది సత్చిత్ ఆనందము కూడ నై యున్నది. అది పూర్ణముగనున్నందున, అది కోరవలసినదేమియులేదు. సత్యముయొక్క స్వరూపము ఆనందమయ చేతన, ఈ పరాచేతనయే మార్పుజెందని పరమ శివుడు. ఇదియే అన్ని మార్పులలో మార్పుజెందని పరమవస్తువు.

కాని మనము చూచునదంతయు అచేతనముగ ఎందుకగపడుచున్నది? మనమనస్సు, నిజస్థితిలో పరిశుద్ధచేతనకాదు. ఇది పరిమిత చైతన్యము. దానిని మితపటచునది దానిలోనుండు నేదోయొక యచేతనమై యుండవలయును, లేదా అది (మనస్సు) తనయే యైనచో, అచేతనత్వమును ప్రతిభాసించు శక్తి గలదైనదిగనైన యుండవలెను. ప్రపంచములో పూర్తి తనా రహితమైనట్టియు కేవల చైతన్యముతోనుండునట్టియు, వస్తువేదియును లేదు. చేతనాచేతనములు రెండును ఎల్లపుడు మిశ్రమములుగా నున్నవి. కొన్నింటిలో చేతన నెక్కుడుగను, మరి కొన్నింటిలో అచేతన మెక్కుడుగను కనబడుచున్నవి. దీనికి కారణమేమన చిత్తుబొత్తిగాలేని వస్తువేదియునులేదు. వస్తువుయొక్క స్వభావ ప్రగతిననుసరించి, చిత్తు ఆ వస్తువులో అభివ్యక్తమగుచుండును. కాని ఆత్మ సమస్త వస్తువులలోను మార్పుజెందకుండా ఒకటిగా నున్నది. శరీరము మాత్రమే మార్పుజెందును. లోహమునుండి మానవుని వరకు ఆరోహణ క్రమపరిణతిలో, చైతన్యము అభివృద్ధి చెందుచుండును.

లోహమునకన్న వృక్షజాతిలో చేతనా ప్రకాశమెక్కువగ నున్నది. వృక్షజాతి కన్న జంతుజాలములో చేతనా ప్రకాశమింకను నెక్కువగ గోచరమగును. తుదకు మానవ దశకు ప్రకమించినపుడు చేతనాపరిణతి, మఱింత ప్రకాశవంత మగును. ఈ పరిణామ దశలన్నిటి వెనుకను, మార్పుజెందని నిరాకారచిత్తు, తన స్వస్వరూపముతో నున్నది. చిత్తునకు, జీవిత పరిధులలో యెక్కువ తక్కువలు లేవు. చిత్తు, మనోజడములచే కప్పబడినందున, అది వృద్ధిపొందినట్లు, తగ్గినట్లు కనబడుచుండును. తన శక్తియొక్క దాపరికముచే, జగత్తు సృష్టింపబడుచున్నది. అయి చిత్తును మరుగుపరచి తద్వారా, ప్రపంచానుభూతిని కలుగజేయునదేది ?

అదియే మాయాశక్తి. ఏది పూర్ణమును అపూర్ణముగను, అనంతమును అంతముగను, నిరాకారమును ఆకారముగను చేయునో, అదియే చిత్తుయొక్క మాయాశక్తి. ఏది శుద్ధచైతన్యమును తగ్గించి, మూసిపెట్టి, లేదనిపించునో, అదియే మాయాశక్తి. అట్లయిన ఈశక్తి శివునికంటె భిన్నమా ? కాదు. అదియు శివుడే. ఏలన అట్లుగానిచో సర్వము బ్రహ్మము కాకుండబోవును. గనుక అది చిద్రూపిణీయు, సచ్చిదానందమయియు నగును.

కాని ఉపరితలమున కొంత దమగుపడుచున్నది. శక్తిమంతుడైన శివునికి శక్తికి భేదములేదు. శివుడు, శక్తియు రెండును చేతనయైనను శివుడు ఆచేతనయొక్క మార్పులేని అచలస్థితిగను, శక్తి, ఆ తనయొక్క క్రియారూపకముగను మార్పునొందు, ఉదృతస్థితిగ నున్నది. ద్వంద్వములతో కూడిన ప్రపంచమును సృజించుశక్తి మాయాశక్తి. ఇది ఆవరణ విక్షేపములు కలిగిన శక్తి. ప్రపంచము ఈశ్వరునియొక్క సృష్టి కల్పనగనున్నది. ప్రపంచము, యిందులోని వస్తువులు, ఒక పరమాత్మయైనను, వీనిలో ధ

మగుపడునట్లు చేయుశక్తియే మాయాశక్తి. శక్తి తనచేతనను కొంచెము కొంచెముగా పరిమితమొనరించుకొనుటచే, శక్తియొక్క చేతనావరణము సంభవించును.

ప్రపంచ సృష్టికిముందు సచ్చిదానందమొకటియే, శివశక్తిగను, చిత్తుగను, చిద్రూపిణిగ నుండెను. చిత్తు తన శక్తిని వినియోగ పరచకుండ యుండునట్టి స్థితిలో అది మార్పులేనిదిగ నుండెను. ఈ నిశ్చలాత్మస్థితిలో, శక్తి అంతర్భూతముగ నుండి. ఆత్మలో నైక్యముగా నుండెను. అనగా సచ్చిదానందములో శక్తి ప్రకృతి స్వరూపిణియయ్యి దాగియుండెను. ప్రపంచము, ప్రళయకాలమున లయమైనపుడు, చేతన, సూక్ష్మరూపములో దాగియుండెను. కాని మార్పులేని ఒకే చైతన్యమున్నపుడు, ప్రపంచసృష్టి యసంభవమగును. నిర్గుణ నిష్కళాస్థితినే 'పరస్మవిత్'యని తాత్త్వికులు; పరబ్రహ్మమని వేదాంతులు అందురు. ప్రపంచ సృష్టికి పూనుకొన్నప్పుడు శివశక్తిలోని శక్తి, నిషేధవ్యాపార రూపమును దాల్చి (Negates Herself) తాను "ఇది" (This) అయి, శివచైతన్యము "నేను" (I) గా నగును. పరమ శివునియొక్క ప్రకాశనమువలన, అతని శక్తి విమర్శాశక్తియై విశ్వమునంతటిని సృజించుచున్నది.

పరాశివుడు, పరాశక్తి, నిష్పంద, నిశ్శబ్దములుగనున్నవి. పరాశక్తి నుండి మొదలు శబ్దబ్రహ్మము కలుగుచున్నది. దీనినుండి శబ్దార్థములు, వాని ననుసరించి భాష పుట్టుచున్నవి. బిందువు అనగా 'నేను' అనునది 'ఇది' అనుదానితో నైక్యము కానట్టి ప్రపంచ సృష్టిస్థితియొక్క శక్తి. చేతన ఒక వస్తువు తనకు భిన్నముగా నున్నట్లు కనుగొనినపుడు, ఆ వస్తువును అదియొక దేశములో విస్తరింపబడినట్లు చూచును. కాని యిదే వస్తువును

పూర్తిగా సూక్ష్మదశలో చూచినపుడు అదియొక బిందువుగా గోచరించును. అనగా ఘనీభూతముగానున్న జగద్వస్తువు ప్రపంచముగా స్ఫురణమంది, సృష్టింపబడుచున్నది.

ప్రళయ కాలములో ప్రపంచ మెచటికి బోవును? ఏశక్తి ప్రపంచమును సృజించెనో, ఆ శక్తిలోనికది లయమగుచున్నది. అప్పుడు శక్తిలో దేశకాలములు లోపించును. శివశక్తి తత్వమునుండి వచ్చిన శివబిందువు శివశక్తిలోనికి లయమగును.

శివబిందువుచుట్టును శక్తిచుట్టుకొని యున్నది. అటులనే మానవశరీరములో పృథ్వీకేంద్రమైన మూలాధార చక్రములో, స్వయంభువు లింగము చుట్టును ఒక సర్పము చుట్టుకొనియున్నది. ఒక చణకదాన్యపు గింజలో రెండు విత్తనములు, ఒక పొట్టు అను పొరచే కప్పబడియున్నట్లు ద్వంద్వస్థితిలోనున్న అభేదమగు ఏకత్వమిచట నున్నది. ఈ రెండువిత్తులు శివశక్తులు వీటిని ఆవరించిన పొట్టు మాయ. శివుని చుట్టుకొని శివునిలో నొకేబిందువుగా నుండు శక్తి నే, కుండలినీశక్తియని యందురు. అటులనే, పరమశివుని చుట్టుకొనియుండు శక్తిని మహాకుండలినీయని యందురు.

సనాతన బ్రహ్మరూపముయొక్క ఒక అవస్థ కుండలినీ శక్తి. ఇది నిర్గుణముగను, సగుణముగనున్నది. ఆమెయొక్క నిర్గుణస్థితిలో చైతన్యరూపిణిగను, ఆనందరూపిణిగను సృష్టిక్రమములో బ్రహ్మనంద ప్రకాశినిగ నున్నది. సగుణస్థితిలో, సర్వభూత ప్రకాశనశక్తియగుచున్నది. మూల ప్రకృతినుండి వికృతిరూప మొందుటయే సృష్టి. మరల మూల ప్రకృతిలోనికి లయమగుటయే ప్రళయము. ఈ పరిణామ ప్రళయములు సదా జరుగుచునే

యున్నవి. గనుక కేవల మొదటిసృష్టి యనునదిలేదు. ఒకదాని వెనుక నొకటి, సృష్టి ప్రళయములు సనాతనముగా జరుగుచున్నవి.

ముక్తిభుక్తియని ద్విదశాసహితముగ చేతనయున్నది. సాధనవలన ముక్తియు భుక్తియు రెండును లభ్యమగును. పరిశుద్ధ అవ్యక్త, సిద్ధచైతన్యముతో, సగుణరూప ప్రపంచముద్భవించినపుడు మార్పులేని వస్తువులో మార్పుకలుగును. అతీతము, మార్పురహితమైనను దానియొక్క శివశక్తి దశకో మార్పుజెంది శక్తిస్పందనము వలన నాదము, నాదమునుండి బిందువు బిందువునుండి ప్రపంచములు సృజింపబడును. శాస్త్రములు ఈ సృష్టియొక్క క్రమమును, తత్వముల రీత్యావిభజించినవి శక్తి ఆగమములు ఈ సృష్టి క్రమమును ముప్పైఆరు తత్వములుగా నిర్ణయించినవి.

ఆయనయొక్క అతీతావస్థలో శివుడు మార్పునొందడు. కాని ఈ 'నిష్కాల' శివుడు 'సకాల' శివుడగుటకు ఇచ్చగలవాడైనపుడు, తన శక్తిని ప్రసరింప సి తద్వారా రూపనామ క్రియాపూరితుడగును. ఈ ఇచ్చా శక్తి స్పందనమువలన నాదముత్పన్నమై, బిందురూపము ధరించి, ప్రపంచములుత్పన్నమగును. కర్మసంస్కారముల వలన మహాదేవి తన మాయాశక్తి మూలమున మనోభౌతిక వికారములను తత్వములతో కూడిన "వికారిణి"గ రూపొంది జగత్ప్రసారము గావించును.

సృష్టి వికాస సమయమున కర్మసంస్కారమువలన గుణక్షోభము కలిగి యిందువలన ఒక స్పందనముదయించి దీని ఫలితముగ శబ్దబ్రహ్మము కలుగును. అప్పుడు ప్రకృతి వికృతియై ప్రపంచములు సృజింపబడును. వ్యక్తి రూపమునొందిన చైతన్యమే జీవుడు. ప్రకృతిశక్తినుండి మూడు శరీ

రములు పొందినవాడగును. జీవుడు మొదలు కారణశరీరముగలవాడై, పరమాత్మతో నైక్యమగువరకు ఈ కారణశరీరములోనుండును. కారణ శరీరమాధారముగా కలిగి యిందుండి వచ్చిన సూక్ష్మ శరీరములో జీవుడు స్వప్నావస్థలో నుండును. సూక్ష్మశరీరము, అంతఃకరణము, యింద్రియములు పీఠితన్మాత్రలు కలిగియుండును. సూక్ష్మశరీరమునుండి వచ్చిన భౌతిక శరీరములో, జీవుడు జాగ్రదవస్థలో యుండును.

శక్తిశాస్త్రములో, మనస్సు ప్రకృతియొక్క ఈ క్రింది వివరించిన తత్త్వములు కలిగినదిగ యున్నది?

- (1) బుద్ధి లేక మహాతత్వము, అనగా సత్తయొక్క ఒక తన;
- (2) అంతఃకరణము, అనగా 'నేను' అను అనుభూతి నొందు తన;
- (3) మనస్సు.
- (4) ఇంద్రియములు: ఇవి జ్ఞానేంద్రియములు, కర్మేంద్రియములను రెండు విధములు. శబ్ద, స్పర్శ, రూప, రస, గంధ, సూక్ష్మ తన్మాత్రలనుండి స్థూలభూతములుదయించును. బుద్ధి రది కుడుగను, సంకల్ప వికల్పములుగల మనస్సు కశ్చేములు గను, యింద్రియములు గుఱ్ఱములుగను, జీవుడు భోక్తగను శాస్త్రరీత్యా ఉదహరింపబడినది.

పాశ్చాత్యులు చెప్పు స్థూలపదార్థముల పదార్థము తన్మాత్రలనుండి వచ్చిన మహాభూతములే. ఇవియే, ఆకాశము, వాయువు, తేజస్సు, ఆపస్సు, పృథ్వి, భౌతిక జగత్తులోని ప్రతిరూపము. ఈ భూతములన్నిటియొక్క సమ్మేళనమే ప్రతి తత్త్వమును తన స్వస్వరూపము (మండలము) రంగు కలిగియున్నది.

శరీరమును పోషించుచు, దీనికి వశక్తి నిచ్చునది, 'వాయువు' అను చేతనయొక్క ప్రాణశక్తి. ఇది శరీరములో అయిదు ప్రాణములుగ అనగా, ప్రాణాపాన వ్యానోదాన సమానశక్తులుగ పనిజేయు చున్నది. ఇవిగాక శరీరములో పంచ ఉపవాయువులున్నవి. అవి నాగ, కూర్మ, కృకర, దేవ దత్త, ధనంజయ అనునవి. (ఇవి ఎక్కిళ్లు, కండ్లు మూయుట తెఱచుట, అజీర్ణత, ఆవలింపు, మృతశరీరము వీటితో ప్రస్ఫుటమగు వాయువు.)

చేతన యదార్థస్థితిలో అవస్థలు లేకున్నను జీవస్వరూప మొందినపుడు చేతన మూడవస్థలు కలిగినదగును. జాగ్రదవస్థలో జీవుడు బాహ్యప్రజ్ఞ కలిగి స్థూలభోక్తుడగును. ఈ స్థితిలో స్థూలజీవశరీరమును, విశ్వమనియు, సమష్టి జీవసత్తాను వైశ్వానరమనియు జెప్పుదురు. స్వప్నావస్థలో జీవుడు అంతః ప్రజ్ఞకలవాడై సూక్ష్మశరీరములో ప్రవివిక్తభోక్తుడగును సూక్ష్మశరీరము లోని జీవచైతన్యమును తైజసమనియు, సూక్ష్మవిశ్వచేతనను హిరణ్యగర్భుడనియు, సూత్రాత్మఅనియు జెప్పుదురు. కారణశరీరములోని జీవచైతన్యమును ప్రాజ్ఞమనియు, కారణవిశ్వచైతన్యమును ఈశ్వరుడనియు, సుషుప్తిలో కారణశరీరమందు జీవుడు ఆనందభోక్తుడగును. సుషుప్తి బ్రాహ్మికచైతన్యావస్థకాదు. దీనికావలయుండు తురీయావస్థయైన నాల్గవస్థితియందు జీవుడు మహాకారణ శరీరములో నివసించుచు, శుద్ధవిద్యాచేతన ననుభవించును. తురీయావస్థ కావల తురీయాతీత యవస్థయున్నది. ఇచట ఉన్మేషా నిమేషా చైతన్యములు ఈశ్వర సదాఖ్య తత్వములతో కూడినవై సిద్ధ భవచేతనకు తీసికొనిపోవు చేతనావస్థలు గలవు.

ప్రతి జీవుడును పరమాత్మయొక్క యొక అంశముగ నున్నను, అవిద్యా మాయచే కప్పబడి, పరమాత్మకంటె వేరుగభావించును. ఈ యవిద్యను నిర్మూలము, సి, పరమాత్మ సంయోగము పొందు విఘానమునే యోగ మందురు.